

Програма за развитие на селските райони 2014-2020
Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони: „Европа инвестира в селските райони“

Одобрена от Общото събрание на СНЦ „МИГ-Разлог“ и приета
с Решение № 7 по Протокол от Общо събрание, проведено на
27.05. 2016 г. в град Разлог. **Председател на УС:**
инж.Красимир Герчев

Стратегия за водено от общността местно развитие

на територията на Местна инициативна група - Разлог

май 2016 г.

0000004

Съдържание

1. Описание на МИГ:	2
1.1. Данни за общини и населени места, които попадат в територията на МИГ:	2
1.2. Карта на територията:	2
2. Описание на процеса на участие на общността в разработване на стратегията:	4
2.1. Описание на процеса - проведени срещи, семинари, конференции, обучения и обществени обсъждания:	4
2.2. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в разработване на стратегията:	5
3. Описание на ситуацията в района към момента на кандидатстване:	6
3.1. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията:	6
3.2. Идентифицирани групи от заинтересовани лица на територията на МИГ:	11
3.3. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите:	12
3.4. Потребности на уязвимите и малцинствени групи, при наличие на такива:	14
4. Цели на стратегията:	17
4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията:	17
4.2. Специфични цели:	18
4.3. Връзка между стратегията за ВОМР с характеристиките на конкретната територия, разработени въз основа на местните потребности и потенциал, в съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво, включително и с политиките по десеграция и деинституционализация:	21
4.4. Описание на иновативните характеристики на стратегията:	26
4.5. Йерархията на целите - включително цели за крайните продукти или резултатите:	27
5. Описание на мерките:	30
Мерки и дейности за всеки един от фондовете поотделно:	30
6. Финансов план:	55
6.1. Индикативно разпределение на средствата по програми/фондове и по мерки:	55
6.2. Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по програми и по мерки:	56
7. План за действие, показващ как целите са превърнати в действия:	58
8.1. Организационна структура на МИГ:	61
8.2. Управление на МИГ:	61
8.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за ВОМР:	66
8.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:	69
9. Индикатори за мониторинг и оценка:	72
9.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР, включително брой създадени работни места:	72
9.2. Индикатори по мерки:	73
10. Съответствие с хоризонталните политики на ЕС:	77
10.1. Равенство между половете и липса на дискриминация:	77
10.2. Устойчиво развитие (защита на околната среда):	77
10.3. Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността:	78
10.4. Съответствие с програмите на Структурните фондове:	78

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР

1. Описание на МИГ:

1.1. Данни за общини и населени места, които попадат в територията на МИГ:

- списък на общините, обхванати от МИГ;

ОБЩИНА РАЗЛОГ

- списък на населените места,
обхванати от МИГ;

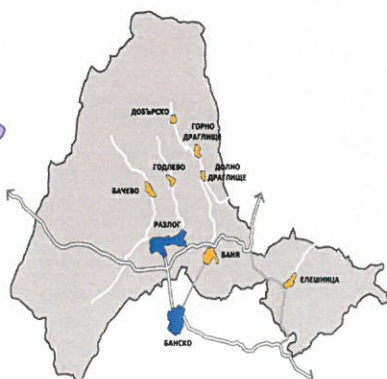
Населено място - КОД по ЕКАТТЕ

1. град Разлог - 61813
2. село Баня - 02693
3. село Бачево - 02960
4. село Годлево - 15326
5. село Добърско - 21748
6. село Долно Драглище - 22602
7. село Горно Драглище - 16754
8. село Елешница - 27293

- брой жители на териториите,
обхванати от МИГ.

Община Разлог	20598
град Разлог	11960
село Баня	2857
село Бачево	1617
село Годлево	503
село Горно Драглище	944
село Добърско	650
село Долно Драглище	643
село Елешница	1424

1.2. Карта на територията:

СЕЛИЩНА СТРУКТУРА НА ОБЩИНА РАЗЛОГ

ЛЕГЕНДА

- Област Благоевград
- Община Разлог
- Граница на землище
- Населени места
- Общински център
- Села
- Общини
- Землища

Транспортна инфраструктура

- Пътница II клас от РПМ
- Пътница III клас от РПМ
- Общински и черни пътища
- Улицы
- Жп линии

2. Описание на процеса на участие на общността в разработване на стратегията:

2.1. Описание на процеса - проведени срещи, семинари, конференции, обучения и обществени обсъждания:

Информирание и консултиране с местната общност: Проведени са две информационни кампании през м.януари и м.март 2016 г. с общо 16 срещи във всички населени места на община Разлог, една предварителна информационна среща с представители на малцинствени групи през м.февруари и една работна среща през м.май 2016 г. в ромския квартал на град Разлог. За привличане на по-голям интерес, МИГ – Разлог организира информационни дни в офиса на сдружението и изнесена приемна в залата на Младежки център гр.Разлог, където са проведени и по-голяма част от другите 22 информационни събития с участници от всички населени места, както и кампании на обществени места за раздаване на рекламни-информационни материали представяне на възможностите на подхода BOMP, представяния и публикации в създадената за целите на подготвителната фаза страница в социалната мрежа и в сайта МИГ. Информационни материали и разяснения са давани на всички хора, подкрепили Стратегията чрез вписване в списък и полагане на подпис- над 2% от общия бройна местното население. Данните за контакт, предоставени от участниците, са използвани за отправяне на покана за всички следващи събития, като на заявите интерес местни жители и представители на фирми и организации са изпращани регулярно покани и информация. Част от тях участват в следващи дейности по разясняване, консултиране и обсъждане на подхода BOMP и подготовката на стратегията.

Проучване, анализи и планиране: Проучванията също включват участието на общността – анкетни карти, интервюта, предложения, регистриране на конкретния интерес. Участниците в процеса на планиране са запознати с резултатите от анализа и проучванията.

Подготовка на работен и окончателен вариант на стратегия с участието на заинтересованите страни и потенциални бенефициенти: Подготовката на стратегията е ангажимент основно на експертите, но при прилагане на подхода „отдолу-нагоре“ предложенията идват от хората по различни информационни канали. В процеса на подготовка протече процес на обмен на информация и консултиране със заинтересованите страни чрез Екипа на МИГ и експертите, ангажирани с разработването на стратегията. В периода януари-май 2016 г. са организирани и проведени 4 информационни срещи-семинари; 5 информационни срещи за консултиране; 3 обучения в 4 дни; 2 конференции; 5 работни срещи – семинари с фокус групи по сектори и мерки за стратегията.

Обсъждане на Стратегията с всички заинтересовани страни: Проведени са 3 обществени обсъждания на разработваната стратегия със заинтересованите страни от местната общност.

Стратегията в окончателен вариант е приета от Общото събрание на СНЦ „МИГ-Разлог“ на 27.05.2016 г., с решение за одобрение и внасяне по обявен прием по подмярка 19.2. от мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ на ПРСР 2014-2020 г. При всички срещи са използвани изготвените по проекта **информационни материали** – плакат, флайер, дипляна, книжка-брошура, презентации. Ежемесечно са публикувани статии за напредъка в регионалния ежедневник – в „Струма“. Актуализирана и поддържана с информация е интернет страницата на МИГ-Разлог www.mig-razlog.org. Като комуникационен и информационен канал е създадена и страница на МИГ-Разлог в социалната мрежа Фейсбук, като публикациите са достигнали до 3457 потребители.

Процесът на участие е представен в таблицата:

Номер и описание на дейността по проект ПМ 19.1.	Дата	Място	Брой участници
Дейност 1. Популяризиране процеса на разработка на стратегията			
Дейност 1.1. Информационни кампании – по 2 във всички 8 населени места и 2 срещи с малцинствени групи – по списъци от организирани срещи – 187 участника, с информационни материали и разяснения – над 600, 143 консултирани потенциални бенефициенти за проектни идеи (има участници, които са отказали вписване и снимане),			

Дейност 1.3. Информационни срещи/семинари за най-малко 20 участници всеки				
Семинар 1 Стратегическо планиране/местно развитие	28.01.2016 г.	гр. Разлог	20	
Семинар 2 Бизнес планиране/БП за мерки по ПРСР	18.02.2016 г.	гр. Разлог	20	
Семинар 3 Бизнес мерки от ПРСР 2014-20 - 4, 6, 8	17.03.2016 г.	гр. Разлог	20	
Семинар 4 Публ мерки 7.2, 7.5., Регламент 1305 и извън	22.03.2016 г.	гр. Разлог	20	80
Дейност 1.4. Информационни конференции за минимум 50 участника всяка				
Информационна конференция за ВОМР	12.02.2016 г.	град Разлог	52	
Заклучителна информационна конференция	28.05.2016 г.	град Разлог	55	107
Дейност 2. Обучение на екипа на МИГ, в т.ч. представители на партньорите и местни лидери				
2.1. Обучение на екипа на МИГ (мин. 10 участн. – координ. и УС) Нормативна база, условия, прилагане	15.02.2016 г.	град Разлог	11	
	23.03.2016 г.	град Разлог	10	
2.2. Двудневно обучение на местни лидери (минимум 20 участници) Стартиране на бизнес, предприем. умения, финанс., продукти, пазари, социално предприемачество	21.04.2016 г.	град Разлог	20	41
	22.04.2016 г.			
4. Консултиране и обсъждане на стратегията в процеса на подготовка				
4.1. Работна среща-семинар, консултиране за подготовка на стратегията, за минимум 10 участници				
1 С предприятия за прераб. на земедел. и горски прод.	16.02.2016 г.	град Разлог	10	
2 С неземедел. бизнес - услуги, туризъм, производства.	17.02.2016 г.	град Разлог	14	
3 С представители на местната власт	07.03.2016 г.	град Разлог	16	
4 С представители на НПО-сектора	09.03.2016 г.	град Разлог	18	
5 Със земеделски производители и преработватели	10.03.2016 г.	град Разлог	12	70
4.3. Информационна среща за консултиране с местната общност за мин. 20 участници				
Информационна среща	29.02.2016 г.	град Разлог	28	
Информационна среща	05.04.2016 г.	град Разлог	24	
Информационна среща	06.04.2016 г.	град Разлог	20	
Информационна среща с уязвими малцинствени групи в квартал „Нов път“, Читалище „Развитие 2004“	12.05.2016 г.	гр. Разлог	21	93
4.4. Провеждане на обществено обсъждане на разработваната стратегия				
СВОМР –идентиф. потенциал, цели, приоритети, мерки	22.03.2016 г.	гр. Разлог	20	77
СВОМР – стратег. рамка, мерки, допустимости, финансово разпределение, критерии, индикатори	26.04.2016 г.	гр. Разлог	24	
Обществено обсъждане на СВОМР в окончателен вариант преди приемане от ОС и след Решение ЕО	27.05.2016 г.	гр. Разлог	33	
	Общоинформирани, участвали и консултирани от екипа: 1398		Общо по списъците:	655

2.2. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в разработване на стратегията:

Групи заинтересовани лица от Стопанския сектор на територията

- 1) Микро предприятия от всички неселскостопански икономически дейности;
- 2) Малки и средни предприятия в областта на първичната преработка на земеделски и горски продукти;
- 3) Земеделски производители (физически лица, фирми, кооперации);
- 4) Фирми в областта на екологията, озеленяването и ландшафтното проектиране;
- 5) Хотели, къщи за гости (до 20 места за настаняване) и др. малки бизнеси в сферата на туризма и услугите, свързани с туризъм;
- 6) Физически лица, упражняващи свободна професия или занаят;

Групи заинтересовани лица от Нестопанския сектор на територията

- 1) Неправителствени организации в сферата на икономическото развитие, туризма, спортните и младежки дейности, екологията;
- 2) Неправителствени организации в социалната сфера, вкл. работещи с уязвими групи и маргинализирани общности, в т.ч. с деца и възрастни с умствени и физически увреждания, малцинствени групи, граждани със социални проблеми.
- 3) Читалища и общински музей на територията;
- 4) Представители на държавни и общински институции за хора с интелектуални и физически увреждания;
- 5) Физически лица - граждани, вкл. представители на уязвими и малцинствени групи.

Групи заинтересовани лица от Публичния сектор на територията

- 1) Община Разлог и кметствата по населени места;
- 2) Представители на образователни институции.

3. Описание на ситуацията в района към момента на кандидатстване:

3.1. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията:

Анализът на нуждите и потенциала за развитие на територията на МИГ- Разлог е изготвен на база извършените проучвания, при съчетаване с паралелна оценка. Синтезът от установените нужди и проблеми, идентифицираните потребности и потенциале изведен в SWOT анализ, чиято цел е да представи най-съществените аспекти в историческото и съвременното развитие на територията от гледна точка на подготовката на Стратегия за Водено от общностите местно развитие. Изведени са силните и слаби страни, важните и уникални характеристики в рамките на територията на МИГ-Разлог. Съдържанието на SWOT анализа насочва към необходимите мерки за запазване на предимствата и силните страни и преодоляване на слабите страни, планиране на база идентифицираните потребности и възможности, както и действия за ограничаване на рисковете и заплахите.

Проучването и анализът на тема „Социално-икономически характеристики, идентифицирани потребности и потенциали на територията на действие на "Местна инициативна група – Разлог" е с акценти върху географските, историческите, природните и културните характеристики, проследени са закономерностите във функционално-пространственото развитие. Вниманието е насочено към съвременното социално, икономическо и екологично състояние, както и върху тенденциите и перспективите в посока балансирано и устойчиво развитие на територията в контекста на областните, регионални и национални стратегически документи. Проучена е базисната техническа инфраструктура като настояща ситуация на изграденост и качество. От друга страна са изследвани и анализирани демографските показатели, икономическото развитие и средата за бизнес, както и наличието, състоянието и качеството на услуги и инфраструктура в областта на образованието, социалните дейности, здравеопазването. Разработването на анализа се базира на официална статистическа информация, становища от институции и стратегически документи в общината и региона, заедно с изводите от проведените срещи, интервюта и целеви анкети с представители на местната общност. Стратегията на МИГ-Разлог се ориентира към развитие на **възможностите** чрез реализиране на проекти, подкрепени от **ЕЗФРСР. Разработването на еднофондова стратегия** е резултат от изведения от анализите баланс между потребностите и потенциала на територията, както и от нагласите на участниците от заинтересованите страни. Стратегията не може да реши всички идентифицирани проблеми и потребности, но отчита, че съответни мерки и проекти за решаването им са включени в обхвата на действащи планове на общинско ниво. Така в общността се разпределят приоритетите и задачите, които стоят пред институциите и организациите по отношение на различните типове и видове проекти и дейности. Местната общност стигна до извода, че Стратегията за ВОМР трябва приоритетно да подкрепя: малкия земеделски и неземеделски бизнес на територията чрез инвестиции в иновации и модернизация, да способства за разкриването на работни места и създаване на заетост; да насърчи проекти на организации от неправителствения сектор в приоритетни области; да включи в дейностите и проектите, насочени към стопанския и нестопанския сектор уязвимите групи, в т.ч. и малцинствата.

Споделя се разбирането, че СВОМР е с ограничен обхват на възможности, което очертава перспективата част от идентифицираните нужди на бизнеса и гражданите на територията на

МИГ-Разлог да бъдат осъществени чрез проекти по други финансиращи програми.

Характеристиките, нуждите и потенциалът на територията:

Географски характеристики: Територията на МИГ-Разлог съвпада с административно-териториалните граници на община Разлог, разположена в Югозападна България, Югозападен район за планиране, област Благоевград. В границите на община Разлог и на МИГ-Разлог са включени 8 населени места: гр.Разлог; с.Баня; с.Бачево; с.Годлево; с.Долно Драглище; с.Горно Драглище; с.Елешница; с.Добърско. Населените места са разположени в Разложката котловина и в предпланинските масиви на планините Пирин, Рила и Родопи. Основната концентрация от селища в общината се е обособила североизточно от град Разлог - селата в подножието на Рила – Долно Драглище, Горно Драглище, Добърско, Годлево и Бачево. Селата Баня и Елешница са източно от общинския център. Град Разлог е разположен в подножието на Пирин. **Природните оси** включват планините Рила, Пирин и Родопи и многобройните протичащи през тях реки, основно притоци на река Места. Основни защитени територии в региона са националните паркове Рила и Пирин. **Площ:** Територията обхваща 440,314 кв.км от Разложката котловина, по поречието на р. Места между планините Рила-на север, Пирин-на юг и Родопи-на изток, като склонове и от трите планини попадат в границите ѝ. През пролома “Момина клисура” на юг се осъществява свързаността с Гоцеделчевската котловина, а на запад Разложката котловина прехожда в седловината “Предел”. На североизток през прохода “Юндола” се свързва с Горнотракийската равнина.

Релеф: Разложката котловина е една от най-високите котловини в Южна България с 850 м. средна н.в. В средната си част котловината има почти плосък релеф с лек наклон на изток към Родопите. На север е по-хълмиста, а ограждащите я високопланински части на Рила и Пирин имат типичен алпийски вид. Природата е разнообразна и много привлекателна.

Биологичното многообразие се дължи на голямата разлика в надморските височини.

Климат: Характерен е умерено-континенталният климат със студена зима и прохладно лято (средна януарска темп.: -2°C; средна юлска темп.: +18.6°C). **Почви:** Най-разпространени са кафявите и канелени горски почви, а в районите с н.в. над 1600 м – планинско-горските тъмноцветнипочви. По поречията на реките има планинско-ливадни и хумусни алувиално-ливадни почви, подходящи за отглеждане на зеленчукови и овощни култури. **Горският**

фондзаема над 50% от територията. Богат е на високостеблени иглолистни и на широколистни гори. По-ниските части са заети от естествени ливади и пасища.

Земеделските площи към края на 2015 г. обхващат 160 хил.дка. От тях като обработваеми са декларирани над 100 хил.дка (при декларирани 74 518 дка през 2010 г.). **Водните ресурси** са значителни. През територията протичат множество реки, притоци на р.Места. Изобилието от водни запаси се обуславя и от наличието на подземни води и значителен брой топли минерални извори.

Национални паркове: На територията на МИГ-Разлог се намира голяма част от Национален парк „Рила” (5035.6 ха) и Национален парк „Пирин” (4508.5 ха). От 1983 г. Природните и климатични дадености на територията на МИГ, която съвпада с територията на община Разлог, са предпоставка за развитие на целогодишен туризъм: ски сезон - 5 месеца; зелен, селски, конен, велосипеден и алтернативен туризъм - 5 месеца през топлите сезони; балнеоложки и културен туризъм през цялата година. **Граници и свързаност:** Община Разлог има обща граница с общините Благоевград, Рила, Белица, Кресна, Банско, Симитли, което е предпоставка за сътрудничество и формиране на общи политики и проекти.

Демографски: Населението на територията през последните 20 години намалява бавно, без това да води до нарушение на демографската структура. Няма силно изразени миграционни процеси от територията. До 2010 г. в град Разлог дори се наблюдава увеличен приток на хора в работоспособна възраст от други части на страната, привлечени от възможностите за заетост и доходи в района, предимно свързани с изпълнението на строителни обекти. Икономическата криза през 2009 г. повлиява процеса на нарастване на населението в обратна посока. Възрастовата структура като цяло е благоприятна: дялът на младите хора и на тези в трудоспособна възраст е по-висок от средния за страната. По данни на НСИ от преброяването през 2011 г. в община Разлог живеят 20 598 души. Основната част 11 960 са в гр. Разлог. По данни за населението към 31.12.2014 г. населението на община Разлог по постоянен адрес е 22 201, а по настоящ – 21 527. Данните от ГРАО към първото тримесечие на 2016 г. сочат 22075 жители по постоянен адрес и 20 194 жители по настоящ адрес на територията на общината, 1801 жители имат настоящ адрес в населени места извън територията на община Разлог. В по-голямата си част тази разлика се обяснява със значителния брой студенти, които се регистрират по местоположение на университета, в който следват, както и с работещите в чужбина. **Възрастова структура и икономически активно население:** По данни на НСИ за 2014 г. - 61 % от населението на община Разлог е в трудоспособна възраст. Почти същият дял на трудоспособното население – 59,8 % се запазва и през 2015 г. Коефициентът на безработица за община Разлог показва, че на всеки 100 икономически активни души 17 са безработни. Същевременно, коефициентът на безработица за българската етническа група е 16,4%, докато втората по численост група – ромската – се характеризира с много високо равнище на безработицата - 40%. Наблюдава се трайна тенденция точно представителите на тази малцинствена група да отказват регистрация в бюро по труда, както и предложения за участие в програми за временна заетост или в обучителни курсове. Коефициентът на възрастова зависимост е 48%, т.е. на 100 души от трудоспособното население се падат по 48 от нетрудоспособното население. Представените показатели свидетелстват за голяма икономическа неактивност и висока безработица, като първият проблем е изявен във всички населени места от общината, а вторият – в селата. Един на всеки четири от заетото население пътува за работа в друго населено място от общината или в съседна община. **Етноси:** Преобладаващата част от населението са българи християни, има няколко мюсюлмански семейства в с.Баня, но те не се отличават като стил на живот. Ромското население е около 10 %. В общината като българи се самоопределят 90 % от населението, като роми – 9 % и като други – 1%. **Обезлюдяването на селата за сметка на увеличаване на градското население е следствие от разминаването на визията за развитие у повечето млади хора и потенциала за развитие, който виждат в селата.** Прирастът в община Разлог е отрицателен, но не със същите тревожни темпове, които се наблюдават в други части на страната. Миграцията на квалифицирани хора в трудоспособна възраст към областния център, столицата и чужбина води към постепенно застаряване на населението.

Социално-културни: Социалната сфера обхваща сферите на образование, здравеопазване, социални грижи и социално подпомагане, но също и условията за живот в населените места и достъп до основни услуги за населението: **Предучилищното образование и възпитание** на територията е представено от Обединени детски заведения с 12 филиала – целодневни детски градини и 5 филиала – детски ясли. Структурата на **училищната мрежа** в Община Разлог включва 9 общински училища, от които 2 начални, 6 основни училища и 1 СОУ, предлагащо

гимназиално образование с профилирани паралелки за изучаване на чужди езици. На територията има и 4 държавни училища: 3 професионални гимназии и Помощно училище за деца с умствени увреждания към МОН; В града има и частно езиково училище, както и два лицензирани центъра за професионално обучение. **Социалните услуги** в община Разлог се състоят от дневни центрове за деца и възрастни, защитени жилища, услугите личен асистент и помощен асистент, както и домове за възрастни хора и хора с умствени и физически увреждания. **Лечебните заведения** и доболничната помощ са фокусирани в самия общински център, като няколко медицински практики обслужват и населени места извън града. Налице е липсата на кабинети на ОПЛ практики в 2 населени места – Горно Драглище /944 души/ и Годлево /503 души/, както и липса на зъболекарски практики в 3 населени места – Добърско /650 души/, Горно Драглище /944 души/ и Долно Драглище /643 души/. На населението на четирите села в подножието на Рила се налага да пътува до съседни места с кабинети на ОПЛ и/или зъболекарски практики. Аптечната мрежа е добре развита, но само на територията на град Разлог. В отдалечените села хората се надяват да има поне мобилна аптека.

Култура и традиции. Природните условия на Разложката котловина предопределят заселването ѝ още в древността. Затова в нея има културни паметници от различни епохи, най-посещаващият от които е обектът с национално значение - църквата “Св.Св.Т.Тирон и Т.Стратилат” в с.Добърско. **Читалищна мрежа:** На територията функционират 9 читалища, по едно във всяко населено място и 2 в град Разлог, от които едното е в ромския квартал „Нов път”. Почти всички читалища се нуждаят от основни или частични ремонти, повишаване на показателите за енергийна ефективност и от обновяване на материалната си база по отношение на реквизити, инструменти, носии, обзавеждане. Културният календар е богат с празници на населените места, театрален фестивал, кукерски карнавал; фолклорни фестивали и събори. Основни елементи на **културната инфраструктура** на община Разлог са местния музей, заедно с традиционните и специфични за българския начин на духовен живот читалища. В рамките на община Разлог няма селище, лишено от читалищна дейност, а към читалището на село Елешница е организирана и музейна сбирка на тема археология. **Историята** на община Разлог определя съвременната ѝ идентичност. Съхраняването и разумната съвременна интерпретация на историята и на културата са важно условие, свързано с развитието на туризма на база на териториалната идентичност.

Икономически: Реформите през 90-те год. водят до реструктуриране на голяма част от държавните предприятия в община Разлог. Днес отрасли като производство на целулоза и хартия, както и на дрожди са закрити, а шивашката промишленост, както и традиционното за региона мебелно производство са изцяло в частния сектор под формата на микро, малки и средни предприятия. Като резултат от тези процеси, на територията на МИГ-Разлог функционират **голям брой микро, малки и средни предприятия**. Много от тях работят с непълнен капацитет или се нуждаят от инвестиции в материални активи за технологично обновление, от ноу-хау за иновации и понижаване на енергоемкостта, от въвеждане на нови управленски системи и компютърни технологии. Установено е недостатъчно ниво на управленски умения, на използването на съвременни форми на реклама и маркетинг. Предприемачите на територията не споделят разбирането, че е необходимо да се обединяват, за да използват общи ресурси и да постигат по-добри икономически показатели и по-висока конкурентоспособност и пазарна реализация на продуктите и услугите. В същото време изразяват готовност да се включат в дейности за повишаване на предприемаческата култура,

както и в пилотен проект за сътрудничество и сдружаване. На територията са застъпени дървопреработващи и металопреработващи производства, малки цехове за мебели, шивашки цехове, сладкарски работилници, цехове за производство на дограма. Голяма част от фирмите са в сферата на търговията и услугите, в т.ч. и на туристическите и транспортните услуги. Няколко фирми работят в сферата на ВЕИ. Производствата са съсредоточени предимно в град Разлог, където са обособени 3 промишлени зони. В селата има малки цехове, предимно за дървообработване, или мандри /Годлево и Елешница/.

Туризм: В почти всички села има къщи за гости или малки хотели. Туристическата база, която е по-мощна и за по-висок клас туристи, е във ваканционните селища и голф комплекса около Разлог, както и в село Баня – за СПА туризм. В подкрепа на частната инициатива в туризма и изградената настанителна база, Общинската администрация работи активно за създаване на туристически атракции, зони за отдих, спорт и развлечения. Установена е недостатъчна информационна обезпеченост и реклама.

Земеделието не е широко застъпено в района, заради липсата на големи обработваеми площи и особеностите на почвите, релефа и климата. Районът благоприятства оранжерийно производство на зеленчуци и цветя с отопление от минерална вода в селата Баня и Елешница и такова е имало до преди 5-8 години, но все още не е възстановено. По отношение на земеделските култури условията са благоприятни за отглеждане на овощни насаждения – ябълки и за горски плодове. Добри са изгледите за развитие на биологично земеделие. Има начинания за отглеждането на етерично-маслени култури. Добре развито е **животновъдството** и във връзка с него – **малки преработвателни предприятия за продукти от месо и мляко**. В повечето населени места има животновъдни ферми предимно за крави, кози, овце. В с.Бачево и в с.Добърско има рибарници за пъстърва. В село Бачево има и 5 конни бази за планинска езда и конен спорт, 1 конна база има и край град Разлог.

Безработица и заетост: За територията от една страна е проблем безработицата, която може да се определи като *сезонна безработица*, поради зависимостта от ски сезона в Банско и *трайна безработица* предимно на представители на малцинствени и уязвими групи. Работни места се разкриват основно в строителството, туризма, услугите, както и по програми за временна заетост, но нивото на заплащане и условията на труд не са привлекателни.

Инфраструктурни: **Пътната мрежа** в общ. Разлог има обща дължина 75.5 км. През общината преминава път № II-19, който свързва района с гр. Симитли и с международен път Е79, а в противоположна посока с град Гоце Делчев и Гърция. Път № II-84 през прохода “Юндола” свързва общината с гр.Велинград и гр.Септември, а оттам с първокласен път № 8 и автомагистрала “Тракия” към Пловдив и Бургас. Като цяло пътната мрежа в общината е амортизирана, но през 2015 г. с финансиране от ПРСР 2007-2013 г. са ремонтирани 5 пътни отсечки. Главната улична мрежа в населените места е с асфалтова настилка, но голяма част от нея се нуждае от основни ремонти. В селата все още има неасфалтирани малки улици.

Водоснабдяването се осъществява от собствени каптажни води - “Изворо” - 1500 л/сек, което е достатъчно за водоснабдяването на цяла Благоевградска област. **Канализацията** е изградена 98% в Разлог и 50% в селата, но е остаряла. Има проектна готовност за реконструкция и доизграждане. На територията на град Разлог работи Пречиствателна станция за отпадни води. В селата няма пречиствателни съоръжения. **Управление на отпадъците:** Изгражда се Регионално депо за неопасни отпадъци с финансиране от ОП „Околна среда 2007-2013 г., което ще обслужва общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда. Въведено е разделно

събиране на отпадъци, както и добре работеща система за сметосъбиране и сметоизвозване. Все още не е изцяло решен проблемът с изхвърляне на отпадъци в реките и сред природата. Развита е системата от места за **спорт и отдых** на открито, включително чрез реконструиран стадион в гр. Разлог, новоизграден стадион в село Годлево, финансирани от ПРСР 2007-2013г./, спортни игрища, както и детски площадки. **Информационна и комуникационна инфраструктура:** От години в Разлог с бързи темпове се развиват ИТ технологиите. Мобилни комуникации, сателитна и цифрова телевизия, Интернет достъп има във всички населени места и в прилежащите туристически зони. **Административни:** Населението се обслужва административно от Общинска администрация и 7 кметства, офис на НАП и ДБТ. **Институции:** Разлог е административен център за група общини в котловината. В гр.Разлог се намират Районна прокуратура, Районен съд, РПУ, Болница и Спешен медицински център, които обслужват населението на общините Разлог, Банско, Белица, Якоруда. **Банков сектор:** На територията на общината имат клонове 11 Банки: ОББ, Уникредит-Булбанк, ДСК, Райфайзен банк, СИ Банк, ПИБ, ЦКБ, Юнионбанк, Пощенска банка, Асетбанк, Инвестбанк. **Изводи:** Територията има значителни възможности и потенциал за възходящо и устойчиво развитие на база човешките, материални, природни и културни ресурси. Постигнатата степен на инфраструктурно, социално и икономическо развитие трябва да се съхрани, модернизира, доразвие и надгради. Необходимо е да се съблюдава балансът между социалната и икономическата сфера по отношение на инвестиции и подкрепа. Икономическите дейности трябва да се разнообразят. Подкрепата за бизнеса би довела до работни места и доходи. Атрактивността на общината трябва да бъде интерпретирана като съвкупност от разнообразните природни дадености, но и на нематериално и материално недвижимо и движимо културно наследство, като ресурс, който може да привлече посетители в общината и да обогати цялостния туристически продукт.

3.2. Идентифицирани групи от заинтересовани лица на територията на МИГ:

За целите на подготовка на СВОМР е възложено изготвянето на проучване и анализ на тема: "Заинтересовани страни, потребности и нагласи на територията на МИГ-Разлог за прилагане на Стратегия за водено от общността местно развитие". От гледна точка на възможностите, които дава подходът ВОМР за включване на мерки и от ОПИК, ОПОС, ОП РЧР, освен от ПРСР 2014-2020 г., първоначално е очертан индикативен широк кръг от заинтересовани страни – възможни бенефициенти и ползватели, чийто интерес да бъде проучен.

Заинтересованите страни са определени в резултат от извършеното проучване и на база анализиранияте резултати относно потребности, нагласи и интерес за участие, както и чрез двустранен процес на информиране и консултиране. Идентифицираните заинтересовани страни по сектори и групи на територията на МИГ – Разлог, са представени по-долу:

Стопански сектор

- 1) Микро предприятия от всички неселскостопански икономически дейности;
- 2) Предприятия в областта на преработката на земеделски и горски продукти;
- 3) Средни и големи предприятия на територията - производствени и строителни фирми;
- 4) Земеделски производители (физически лица, фирми, кооперации);
- 5) Фирми в областта на екологията, озеленяването и ландшафтното проектиране;
- 6) Хотели, къщи за гости (до 20 места за настаняване) и др. малки бизнеси в туризма;
- 7) Физически лица, упражняващи свободна професия или занаят;

Нестопански сектор

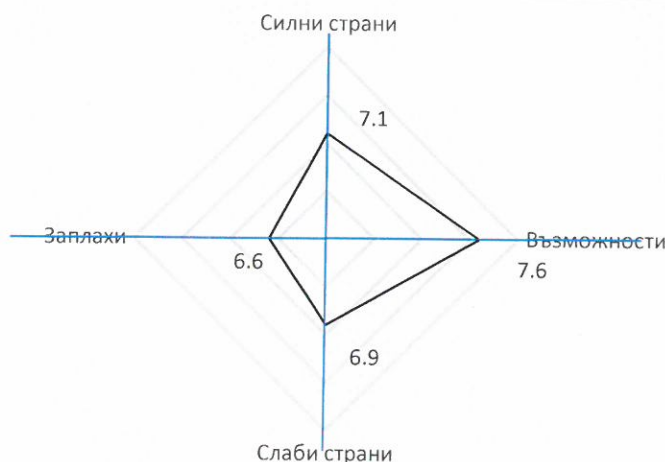
- 8) Неправителствени организации, осъществяващи дейност в сферата на икономическото развитие, туризма, спортните и младежки дейности, екологията;
- 9) Неправителствени организации, осъществяващи дейност в социалната сфера, вкл. работещи с уязвими групи и маргинализирани общности;
- 10) Читалища и музеи;
- 11) Представители на гражданското общество, вкл. на различни социални групи, в т.ч. на уязвими и малцинствени групи.

Публичен сектор

- 12) Община Разлог и кметствата по населени места;
- 13) Образователни институции - училища и детски градини;
- 14) Държавни и общински социални институции.

3.3. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите:

Резултатът от анализа на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT) на територията на „МИГ-Разлог“ се характеризира със следните оценки: **силни страни** (7.1), **слаби страни** (6.9), **възможности** (7.6), а величината на **заплахите** е (6.6). Както се вижда от графичното изобразяване на резултатите от квантифицирания SWOT стойностите на факторите на анализа позиционират фигура, наподобяваща ромб. Най-голямата площ получена от съотношенията между категориите изводи е заключена между осите на силните страни и възможностите, т.е. попада в първи квадрант – това по принцип определя възможната стратегия като агресивна, т.е. формирането на политиката за развитие е изцяло зависима от решенията на местната общност. От друга страна, близостта между получените стойности на обобщените оценки от квантифицираният SWOT анализ (от 6.6 до 7.6) изключва случаи на ярко изразена количествено доминация на някои фактори над други, и оттук възможност за убедително аргументиране на предимствата на една стратегия пред друга. Разлика от 1 единица между оценката на факторите (13%) не дава основание да се счита, че съществува само една безспорна стратегия. В тази връзка е необходимо бъдещата стратегия да бъде комбинация от няколко типа стратегии, базирани на всички фактори и/или на съчетания на някои от тях. Основната насока за разработване на стратегия за територията на МИГ-Разлог, произтичащи от SWOT анализаследва да отчете, че силните страни в процеса са налице и с добра тежест. Това налага стратегията за развитие на МИГ-Разлог да се фокусира върху използването на силните страни, като максимално се използват възможностите на средата и се ограничи въздействието на заплахите върху слабите страни на процеса на развитие на територията на МИГ-Разлог.

АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ - SWOT

СИЛНИ СТРАНИ	оцен ка	СЛАБИ СТРАНИ	оцен ка
Добро състояние на автомобилни транспортни връзки с граничните пунктове, със София и със съседните общини	7	Амортизирана пътна и техническа инфраструктура на територията на МИГ	6
Модернизирана телекомуникационна система и достъп до интернет във всички населени места	8	Остаряла водопроводна система	5
Добре развита енергийна система със свободен капацитет за бъдещи консуматори	8	Непълноценно и неефективно използване на природните ресурси	7
Добре уредени централни части и паркови пространства в града и селата; хармоничен архитектурен облик на населените места	8	Ниско ниво на знанията и уменията за управление и маркетинг на ниво микропредприятия и земеделските производители на територията	7
Разнообразни и богати гори- над 50% от територията	7	Липса на иновативни бизнес идеи сред предприемачите	8
Чиста и съхранена природна среда – на територията се намират 2 Национални парка	8	Липса на високо квалифицирани специалисти в специфични области	8
Изобилие от чисти, разнообразни водни ресурси: вкл. топли минерални води	8	Икономическа зависимост от сезона в ски-курорт Банско	7
Стабилен и относително постоянен брой на населението на територията	7	Ниско ниво на доходите на територията	7
Добре развита отраслова структура на икономиката	6	Наличие на необработваеми земеделски земи	6
Доминираща роля на МСП в местната икономика – предпоставка за голяма адаптивност и гъвкавост;	6	Недостатъчно оползотворяване на легловата база	7
Наличие на пасища, ливади и екологично чисти земеделски земи	7	Недостатъчно разнообразие и качествена предлаганите туристически продукти и услуги	8
Традиционно развито животновъдство и преработка на животински продукти в предприятия	7	Несеизползва достатъчно ефективно богатото културно- историческо наследство за развитието на туризма	7
Богатство на културно-исторически материални паметници, които са важен ресурс за развитието на туризма	6	Неразвити форми на сдружаване, сътрудничество и коопериране на бизнеса на територията на МИГ Разлог	7
Читалищна мрежа с библиотеки и самодейна активност, покриваща цялата територия; поддържани 2бр. музейни експозиции	6	Недостатъчно оползотворено сътрудничество между институциите	6
Наличие на терени за спорт, зони за отдих, детски площадки във всяко населено място	7	Неразвит сектор за производство на плодове и зеленчуци	7
Изградена туристическа инфраструктура за по-висок клас туризъм	6		
Силно развити активно работещи неправителствен сектор	8		
Наличие на структури, определящи Разлог като административен център	8		
Наличие на обособени индустриални зони	8		
Условия за разнообразни туристически услуги и алтернативни форми за туризъм	7		
средна оценка на силните страни:	7.1	средна оценка на слабите страни:	6.9

ВЪЗМОЖНОСТИ		ЗАПЛАХИ	
Финансиране от структурните фондове на ЕС на изготвените проекти и планове	7	Ограничен достъп до кредити за реализирането на бизнес проекти	7
Създаване и модернизация на преработващи предприятия на земеделски продукти и затваряне на производствения цикъл	7	Законодателство, ограничаващо правомощията на общините	7
Използване на потенциала на топлите минерални извори на територията за развитие на оранжерийно производство	8	Обедняване на населението, порадивлошената икономическа обстановка и нерешени проблеми на малцинствата	6
Внедряване на нови технологии и култури в селското стопанство и развитие на био-земеделieto	7	Неефективна държавна политика за стимулиране на български производители на качествени храни	6
Използване на СВОМР и финансовите инструменти на ЕС за разнообразяване и устойчивост на микропредприятията	8	Недостатъчна подкрепа за устойчивото развитие на дребното и екологично фермерство и малките мандри	6
Проучване и прилагане на международни и национални практики за иновативни проекти и социално предприемачество от МИГ	8	Липса на достъпна и точна информация за изискванията при участие в проекти, финансирани от национални програми	7
Използване опыта и развитието на МИГ за подобряване нивото на сътрудничество и сдружаване във всички сектори	8	Незаинтересованост и скептицизъм по отношение на ползите от сътрудничество	7
средна оценка на възможностите:	7.6	средна оценка на заплахите:	6.6

3.4. Потребности на уязвимите и малцинствени групи, при наличие на такива:

При анализ на демографските и социални характеристики и тенденции на територията на „МИГ-Разлог“, се очертават следните най-уязвими групи на територията:

- деца в риск,
- деца и възрастни с увреждания,
- стари и самотни хора,
- малцинствени групи.

Сред типичните рискове и ограничения за представителите тези групи са: неравносътйна позиция на пазара на труда; живот в изолирани общности и/или при лоши битови условия; многодетство и зависимост от социални помощи; липса на собственост и доходи; противообществени прояви; рискове, засягащи деца. Трябва да се отбележи, че Община Разлог има добре разработена и последователно прилагана социална политика по отношение на хората с увреждания, възрастните и самотни хора, децата в риск децата и младежите с противообществени прояви. Почти навсякъде е осигурена достъпна среда, има центрове и домове, изпълняват се различни проекти, финансирани от ОП „Развитие на човешките ресурси“ през предишния и настоящия период. Дневният център за деца с увреждания покрива нуждите на населението с такъв вид потребности. За общо 574 души с увреждания над 50% е предвиден капацитет от 260 човека за социален патронаж и 52 човека за услугата личен асистент, предлагат се и друг вид социални услуги чрез проекти на община Разлог по ОП РЧР. Потребностите са свързани с обновяване и оборудване на съществуващата база за социални услуги и създаване на места за настаняване със среда, близка до домашната. Нерешени остават проблемите с уязвимите малцинствени групи, въпреки че част от тях са ползватели на социалните услуги, предоставяни от Общината и НПО.

Ромската малцинствена общност е почти изцяло съсредоточена в гр. Разлог около 2 000

души и в с. Баня 800 души. В с. Елешница има 80 души, с. Долно Драглище - 125 души, и с. Горно Драглище - 30 души. Гражданите от ромски произход до 20 - 29 годишна възраст са най-многобройни, докато над 70 години процентът е почти нулев. По-кратката продължителност на живот сред ромската общност е показател за ниска здравна култура и ограничен достъп до здравни услуги поради липса на човешки и финансов ресурс, който да обезпечи нуждите от медицинска и здравна помощ. **Среда за живот на малцинствените групи.** Ромите в град Разлог са живеят основно в квартал в края на града, в по-голямата си част капсулирано и бедно и са на път да се маргинализират. Къщите са едноетажни, като в голяма част от тях има изградена връзка със системата за канализация на града. Често в една къща живеят няколко семейства. В центъра е обособен площад с читалищна сграда. Общината е оборудвала една спортна и една детска площадка в квартала с преобладаващо население от ромски произход, но те не се опазват. Като цяло жилищните условия се подобряват вкл. и чрез настаняване в общински социални жилища. Налице обаче е недостиг на жилищен фонд – особено за социално слаби граждани и многодетни семейства основно от ромски етнос. В момента общината има отреден терен за жилищно строителство. Предстои изкърпване на част от улиците и преасфалтиране на част от главната улица. **Образование:** В ромската общност на територията на община Разлог говоримият език е българският. Няма реална потребност от създаване на допълнителни образователни условия за изучаване на майчин език, различен от българския. Най-често срещаните проблеми са нередовно посещаване на училище и/или ранно отпадане от училищно образование. Има единични случаи на роми, завършили висше образование в България или страна от ЕС, които са добър пример за останалите младежи. Някои от тези млади хора споделят, че работят в различни програми и биха искали да пренесат опита си в общността, от която са излезли, което е и мотив да членуват в «МИГ-Разлог».

Безработица и социално подпомагане: Процентът безработни сред ромското население е висок. По данни на Дирекцията за “Социално подпомагане” различен вид социални помощи и подкрепа получават общо 100 семейства. По отношение на **образованието и квалификацията** проблемът сред гражданите от ромски произход е съществен – най-много са с начално образование, няма данни за висшисти. За допълнителни квалификации и преминати професионални курсове също няма данни, а в разговори представителите на тези групи съобщават, че не биха се включили в такива. Повечето отказват и работа на трудов договор, вкл. на работодатели от ромски произход. **Здравеопазването:** Ромското население няма добра здравна култура, видно от високата смъртност. Бременните жени от ромски произход не ходят редовно на женска консултация, след това не водят децата си на детска консултация и респективно не ги имунизират редовно. Това е една от причините за честото боледуване на децата им, както и по-високата смъртност сред ромското население.

Част от личните лекари провеждат беседи. Превенцията на ХИВ и СПИН, туберкулоза, сексуално предавани инфекции се прави основно чрез брошури и листовки. Липсата на мобилен кабинет затруднява достъпа до медицински грижи не само на хората от ромски произход, но и на възрастното население по високопланинските села. Отскоро сред малцинствените групи работят двама здравни медиатори от самата ромска общност.

Степен на интеграция в местната общност: Ромското население не живее в изолация и гета. Представителите се ползват от цялата инфраструктура на населените места – паркове, градинки, детски и спортни площадки; децата се възпитават и обучават в детска градина или

училище по техен или на родителите им избор на територията. Предубедеността и неприемането от страна на основния етнос се още съществуват. Самите представители на ромската общност заявяват, че е затруднен достъпът им до работа, и смятат, че това е заради предубеждения срещу малцинствата. Приемат добре идеята да имат местни координатори, които да са служители на общината, за да могат да свеждат проблемите им до съответните институции, до които те нямат пряк или ежедневен достъп.

Потребности и основни направления за работа с уязвимите и малцинствени групи:

- Подобряване адаптивността и качеството на живот групите, нуждаещи се от социална подкрепа, вкл. чрез административни и здравни услуги по местоживеенето им;
- Подобряване средата за живот чрез инвестиции в обществени пространства – заявена от представители на малцинствени групи е необходимостта от детски и спортни площадки, ремонт на читалищната сграда; компютърен клуб в читалището /като алтернатива на риска от наркотици и противообществени прояви/;
- Преодоляване на изолацията и интегрирането в обществото на хората от маргинализираните групи чрез включването им в социално-културния живот;
- Мотивиране и стимулиране на хората в риск да се справят с проблемите си;
- Активизиране на гражданското общество за толерантност, съпричастност и социална ангажираност към хората в неравностойно положение.

4. Цели на стратегията:

4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията:

Визията на Местна инициативна група – Разлог е, че територията на общината трябва да осигурява условия за **модерен бизнес и пълноценен живот на своите жители**.

Това означава, че на територията трябва да се съчетават конкурентно и устойчиво земеделие с разнообразни неземеделски икономически дейности, да има благоприятна среда за личностно развитие, културен живот и бизнес на местните хора, а също така територията да се развива като предпочитана туристическа дестинация с разнообразен и целогодишен туристически продукт. Това са основните измерители за добро качество на живот според резултатите от проведеното проучване по време на подготовката на настоящата Стратегия за водено от общностите местно развитие на територията на действие на МИГ-Разлог.

На база резултатите от вече приложена Стратегия по подхода ЛИДЕР, в съчетание с анализа на резултатите от проучване на територията и участието на заинтересованите страни, се изведоха 4 ключови принципа във философията на Стратегията за водено от общностите местно развитие: **надграждане, разнообразяване, баланс и сътрудничество**.

Обединявайки постигнатото, желаното и възможното, основната цел на Стратегията за местно развитие на МИГ - Разлог през програмен период 2014-2020 г. се формулира така:

Повишаване качеството на живот чрез надграждане, разнообразяване и баланс на социално-икономическите дейности на територията на община Разлог.

Тази стратегическа цел ще се осъществява чрез имплементирането ѝ в 3 приоритета:

Приоритет 1: „Повишаване на конкурентоспособността на местното предприемачество“;

Приоритет 2: „Развитие на малка по мащаби инфраструктура и разнообразяване на публичните услуги“; **Приоритет 3:** „Развитие на човешкия потенциал за сдружаване и управление на проекти“.

Приоритетите отразяват сфери на интервенции на МИГ-Разлог,

които са основни стълбове в развитието на обществото: **Приоритет 1 „Повишаване на конкурентоспособността на местното предприемачество“** е ориентиран към частния

бизнес (неземеделски и земеделски) с акцент върху местните предприемачи. Предприемачите са разглеждани като двигатели на развитието; хората, които осигуряват икономическа активност и заетост за другите; извор на иновации и добавена стойност в живота на съгражданите си. Именно тези качества ще бъдат търсени и бонифицирани в проектните предложения, които местните предприемачи ще представят пред МИГ-Разлог. Това приоритизиране на подкрепата за предприемачество и насърчаване на модерното и конкурентно земеделие и малките производства е отразено в разпределението на средствата в Стратегията за ВОМР за програмен период 2014 -2020 г. **Приоритет 2 „Развитие на инфраструктура и разнообразяване на публичните услуги“** е ориентиран основно към публичния и неправителствен сектор (малка по мащаби публична инфраструктура за обществени нужди и развитие на социални услуги за хора в неравностойно положение – уязвими групи и малцинства, културни дейности, интегриран туристически продукт). По Приоритет 2 ще бъдат финансирани и частни проекти, които допринасят за надграждане и разнообразяване на културните и туристически продукти в региона, продукти, които ще носят добавена стойност към вече изградена туристическа или културна инфраструктура или са иновативни по отношение на територията. Тази политика на Приоритет 2 ще се реализира чрез критерии за допустимост и оценка на проектните предложения. Публичната

инфраструктура, която ще се изгради по инициатива на общината ще бъде подкрепяща неправителствени и частни инициативи, насочени към надграждане и разнообразяване на културно-туристическия продукт на територията. По този начин общинската власт ще се стреми да удовлетвори една неизменно регистрирана в проучванията нужда на местните хора и туристите – а именно създаване на условия за пълноценен духовен и културен живот и разнообразни занимания за младите хора. Втората посока, в която общината ще работи през СМР е изграждане на помощна инфраструктура, улесняваща интеграцията на хора – представители на уязвими групи и малцинства и други хора в неравностойно положение.

Средствата в Стратегията за постигане на основната стратегическа цел „Повишаване качеството на живот чрез надграждане, разнообразяване и баланс на социално-икономическите дейности на територията на община Разлог“ са разпределени между тези два големи приоритета с техните съответни специфични цели. Стратегическата цел на рамката, обаче, може да бъде постигната като се формулира и трета сфера на интервенция, а именно – човешкият капитал на територията чрез **Приоритет 3 „Развитие на човешкия потенциал за сдружаване и управление на проекти“**. В този приоритет се срещат: от една страна разбирането на членовете на МИГ-Разлог, че именно хората са най-важният ресурс на една територия и че този ресурс може и трябва да се развива, че от качеството на техните идеи, работа и сътрудничество зависи цялостното качество на живота; от друга страна в Приоритет 3 е отразена философията на Регламент 1305 и ПРСР, че сътрудничеството между различните хора и организации е основата, която гарантира благоденствие и висока добавена стойност. Приоритет 3 ще предлага и обучения, отворени за всички хора на територията като се фокусира върху целевите групи и бенефициенти по другите два приоритета. Чрез целенасочени, интегрални обучения ще се развиват личностните качества с акцент върху уменията за комуникация, предприемаческите умения, умения за преговори, умения за планиране и изпълнение на съвместни проекти и общи дейности. Голямата цел на Приоритет 3 е да може се преодолее скептицизмът на малкия бизнес срещу сдружаване. Чрез прилагане на дейности по този приоритет ще се постигне и третият ключов аспект в СМР – *баланс*. Под баланс тук се има предвид баланс между личния и обществен интерес или оценка на личния интерес през приноса му към общността, но и баланс между подкрепата към различните сектори. Балансът ще се наблюдава и по линия на равния достъп до дейностите на МИГ.

4.2. Специфични цели:

Стратегията за Водено от общностите местно развитие не може да реши всички идентифицирани нужди на територията, нито да подкрепи всички проектни намерения. Затова проучените потребности са приоритизирани от гледна точка на възможностите и от гледна точка на важността, значимостта и ползите за общността. Трите приоритета в СМР на МИГ-Разлог с основна стратегическа цел „Повишаване качеството на живот чрез надграждане, разнообразяване и баланс на социално-икономическите дейности на територията на община Разлог“, ще бъдат постигнати чрез изпълнението на специфични цели:

Приоритет 1 „Повишаване на конкурентоспособността на местното предприемачество“:

- **Специфична цел 1: „Насърчаване производството и преработката на местни селскостопански продукти“**
- **Специфична цел 2: „Развитие и разнообразяване на неселскостопанските дейности“**

Въпреки, че е селски район, територията на община Разлог е с под 2 % дял от принос на

селското стопанство в икономиката. Определено има неизползван потенциал по отношение производството на местни качествени храни. Територията е екологично чиста, полупланинска и планинска, богата на речни, изворни и подпочвени води, с високо слънце греене и южно изложение. Предлага прекрасни възможности за производство на атрактивни продукти от мляко, месо, трайни насаждения за качествени плодове, храстовидни и билки. Голямо предимство е силно развитият целогодишен туризъм в Разложката котловина: най-големият и бързоразвиващ се ски-курорт на Балканите - Банско; целогодишен спа и уелнес туризъм в селата Баня и Добринище; спортен, фестивален и селски туризъм в община Разлог и община Банско. Това е неоползотворена ниша за местните производители на традиционна и качествена храна. Когато туристите идват, те търсят специфичното в храната и обичаите. Много е направено по отношение на популяризиране на местните продукти чрез предходната СМР, в която развитието на местните ресурси беше изведено като основна цел на стратегията. Все пак има много още, което може да се направи за *развитие на къси вериги на доставка на храни от производителите директно на клиентите – местни хора и туристи*. Усилията по

Специфична цел 1 „Насърчаване производството и преработката на местни селскостопански продукти“ ще бъдат съсредоточени към *сдружаване на местните селскостопански производители за изграждането на малки преработвателни единици за тяхната продукция* като се бонифицират именно такива проекти.

Специфична цел 2: „Развитие и разнообразяване на неселскостопанските дейности“ е конкретно адресирана към местните неземеделски предприемачи. Те са най-активната част от населението. Тук попадат и частните проекти в сферата на туризма, който е приоритетен отрасъл в региона. Характерно за този планови период е, че ще се приоритизират проекти свързани не толкова с изграждането на нови места за настаняване на туристи, а проекти насочени към надграждане и разнообразяване на туристически и културни продукти на територията. Целта е да се постигне по-голямо удовлетворение на интереса на туристите и да се удължи техния престой на територията, което ще доведе до по-висока добавена стойност за всички бизнеси на територията, създаване на допълнителна заетост сред местните хора и увеличаване на доходите им. Надграждането и разнообразяването на културни и туристически продукти води до реализиране на „износ на място“, което е най-изгодният за местния малък и среден бизнес вариант. Създаването на допълнителни атракции с първичен адресат туристите, ще доведе директно към повишаване качеството на живот и за местните хора, които ще имат достъп до повече и по-разнообразни варианти за осмислено и активно прекарване на свободното време. Местната общност се обедини около виждането, че приоритетно чрез стратегията трябва да бъдат подкрепени малките производства, за да бъдат модернизирани, да се въведат иновации и така те да станат по-конкурентни. На производствените икономически дейности се гледа и като генератори на разнообразни и качествени работни места. Положително е, че заявки за малки бизнес проекти има и от включените в процеса представители на малцинствени групи, а останалите участници адмират подкрепата на такива проекти на територията.

Приоритет 2 „Развитие на инфраструктурата и разнообразяване на публичните услуги“:

- **Специфична цел 1:** „Опазване на културното наследство и разнообразяване на туристическото предлагане“
- **Специфична цел 2:** „Създаване и подобряване на малка по мащаб публична инфраструктура“
- **Специфична цел 3:** „Интегриране на уязвими и малцинствени групи“

Територията на община Разлог се характеризира и с висока проектна активност на НПО и общината в сферата на културата, социални дейности, насочени към младежта и хората в неравностойно положение. Специален акцент за настоящата стратегия се поставя върху политиките на десегрегация като се развият вече регистрирани заявки за проекти в ромската общност, насочени към опазване и развитие на специфичното културно наследство и то се превърне в туристически продукт, разнообразяващ културния календар на община Разлог. На територията има и устойчиви НПО, работещи активно в сферата на социалните услуги за хора и деца в неравностойно положение, чиято дейност също ще бъде подкрепена в рамките на тези две специфични цели. По специфични цели 1 и 2 на Приоритет 2 голямо предимство ще се дава на проекти, изпълнявани чрез сдружаване на 2 и повече активно действащи организации, както и сдружаване между опитни и нововъзникващи НПО. Така ще се подкрепят реално действащите граждански структури, ще се избегне дублиране на финансиране за еднакви дейности и най-вече ще се работи по реализиране на третия аспект от философията на СМР – баланс между интересите на организациите на територията чрез развитие на умения за сътрудничество в името на важни за общността цели. Ще бъдат подкрепени и проекти на община Разлог за изграждане на малка по мащаб инфраструктура.

За Приоритет 3 „Развитие на човешкия потенциал за сдружаване и управление на проекти“

- **Специфична цел 1: „Повишаване на уменията за сътрудничество и управление на взаимоотношенията“**
- **Специфична цел 2: „Повишаване капацитета на МИГ за стратегическо планиране и управление на човешките ресурси“**

Акцент на Приоритет 3 е преодоляване на съпротивите, скептицизма и предразсъдъците срещу сдружаване на територията на МИГ-Разлог и постигане на баланс между различните интереси чрез развитие на умения за сътрудничество. Специфичните цели на приоритета са насочени към различни целеви групи: **Специфична цел 1** е насочена към всички членове на общността и при техните обучения ще се изхожда от конкретни казуси. Чрез обучения и консултации от външни специалисти ще се подпомага процеса на сдружаване между предприемачи и НПО. Ще се развиват *личности качества, свързани с целенасочено управление на взаимоотношенията*, разглеждани като инструмент за постигане на консенсус и баланс между интересите във все по-сложното ни общество. Втората специфична цел е насочена към членовете и персонала на МИГ – Разлог. През предходния планов период, благодарение на целенасочени обучения, те добиват солиден опит за управление на проекти, комуникативни умения и генериране на идеи. По време на настоящата СМР членовете на МИГ ще се тренират като обучители самите те, за да може организацията да постигне още по-голяма компетентност, самостоятелност и полезност по отношение на общността. По този начин се постига и надграждане в капацитета на организацията, което е основен аспект от философията на СВОМР. Финансирането на дейностите по Приоритет 3 ще се осъществява по подмярка 19.4 от ПРСР 2014-2020 (извън СВОМР, но свързана с изпълнението на подмярка 19.2. от СВОМР) и Мярка 19.2.323, разработена извън обхвата на ПРСР 2014-20 и извън Регламент 1305/2013, но съответстваща на Общата селскостопанска политика на ЕС, както и от външни източници, по които „МИГ-Разлог“ може да кандидатства.

4.3. Връзка между стратегията за ВОМР с характеристиките на конкретната територия, разработени въз основа на местните потребности и потенциал, в съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво, включително и с политиките по десегрегация и деинституционализация:

Стратегията за Водено от общностите местно развитие е разработена на основата на проучения и анализиран потенциал на територията, установените потребности, нагласи и намерения на участващите в процеса заинтересовани страни от местната общност, обединили се около Визията на желаното бъдеще: **„Територията на община Разлог –предпочитана туристическа дестинация, съчетаваща природното и културно богатство с условия за модерен бизнес и за пълноценен живот на своите жители”**.

Връзката между стратегията, характеристиките на територията и местните потребности и потенциал, както и съответствията и с политиките на различните нива е по три линии:

I. Чрез самия процес на изработка на СМР, в който са ангажирани заинтересованите страни и са проучени техните нагласи.

II. Чрез експертна оценка на резултатите и поуки от изпълнението на Стратегия за местно развитие по подхода ЛИДЕР от ПРСР 2007- 2013 г. и на проучените потребности и местен потенциал в контекста на съвременната ситуация и на тенденциите в развитието.

III. Чрез съобразяване на Стратегията за водено от общностите местно развитие с общински, регионални, национални и европейски документи и политики за развитие, включително и с политиките по десегрегация и деинституционализация.

I.Процес на изработка: В процеса на изготвяне на стратегическата рамка последователно и целенасочено бе спазван принципът „отдолу-нагоре“. Отвореният към общността процес на подготовка на стратегията и методите за обсъждане на всички допустимости, условия и критерии, гарантират *връзката на СВОМР* с реалните потребности и потенциал на бъдещите бенефициенти от територията. Стратегията е разработена на база извършено проучване на потребностите и потенциала за развитие на територията на община Разлог, с едновременно протичане на процеси на информиране и консултиране чрез проведени информационни кампании във всички населени места и в ромския квартал на град Разлог, организирани работни срещи, обучения, конференции и семинари за консултиране и обсъждане на целите, приоритетите и мерките за подкрепа на местни икономически и обществени проекти.

Отчетени са проучените и идентифицирани нужди, нагласи и намерения за проектина заинтересованите страни, включително на малцинствени и уязвими групи от населението. Изборът на еднофондова стратегия, с финансиране само от ЕЗФРСР е мотивиран и изведен след извършените проучвания и проведените от МИГ дейности по информиране и консултиране - информационни семинари, работни срещи, фокус групи, обсъждания. Бизнесът на територията не е заинтересован от включване на мерки от ОП „Иновации и конкурентоспособност“ поради ниския интензитет на безвъзмездно финансиране определен за Югозападен район на планиране. Проекти по ОП РЧР се изпълняват от общината, фирми и организации, но по представените възможности за включване на определените за ВОМР подхода мерки от ОП РЧР не е изявен и заявен интерес. Мерките за ВОМР на ОПОС също бяха припознати за включване в стратегията на МИГ-Разлог.

II. Експертна оценка: Втората линия, която гарантира съответствието с характеристиките и нуждите на територията на Стратегията, е експертната оценка на проучванията и анализите.

На **работни срещи** между представители на МИГ- Разлог, други активни местни НПО,

представители на общината, местни предприемачи и външни експерти бяха обобщени събраните данни от общността и съотнесени с реални данни, базирани на официални статистически резултати за състоянието на бизнеса, наличност и реална натовареност на туристическата база, обществени инфраструктурни проекти, възможности за подкрепа на застрашени и маргинализирани групи. На тези срещи бе решено, че чрез СВОМР ще се финансират проекти в обществена полза предимно на местните НПО и най-вече такива, предвиждащи сътрудничество и изпълнявани в партньорство, а община Разлог ще кандидатства към СВОМР за реализиране на дребномащабни инфраструктурни проекти, които подкрепят инициативите на НПО и изискват нейното участие като стопанин на засегнатата публична инфраструктура. Логиката на извеждането на ключовите аспекти във философията на Стратегията за водено от общността местно развитие на „МИГ-Разлог“: **надграждане, разнообразяване, баланс и сътрудничество**, подробно обяснена по-долу, отразява характеристиките и нуждите на територията на „МИГ-Разлог“. Когато говорим за „надграждане“, на първо място стъпваме на вече постигнати резултати от проекти на предприемачи, НПО и общината, финансирани както от СМР по подхода ЛИДЕР, така и по национални програми, трансгранично сътрудничество и други фондове за развитие. Направено е много в областта на инфраструктурата, бизнес проектите, туризма, културата и социалните дейности. Философията на СВОМР е да надгражда над тези резултати, независимо от кой фонд са били финансирани или кой е бенефициентът, за да се гарантира развитието на територията и да се търси иновативност в бъдещите проекти по подхода ВОМР. Философията за надграждане над постигнатото има за цел и да подкрепи активно действащите на територията НПО, доказали своята работа за общественополezni каузи като ги насърчава към сътрудничество с други местни НПО със сходни на идеи, а нововъзникващи НПО ще бъдат стимулирани да се сдружават с вече опитни такива, ако кандидатстват за големи проекти, за да се гарантира устойчивост на нововъзникващите структури и идеи. Надграждането по отношение на бизнес проектите ще се търси чрез стимулиране сдружаването между предприемачи, най-вече в сферата на селското стопанство и първична преработка на храни, за да се осъществят проекти, които поотделно производителите не биха постигнали. Този аспект на философията за надграждане в СМР на практика се постига чрез критериите за допустимост и оценка на проектите. Така бъдещите финансирани проекти ще допринесат за преодоляване на регистрираните на територията скептицизъм към сдружаване и липса на умения за коопериране между отделни инициативи. Друго измерение от философията за надграждане се отнася до богатото културно-историческо наследство на територията, което да се съхрани и адаптира към духовните потребности на хората от 21 век. Аспектът „разнообразяване“ във философията на стратегията има отношение към типа проекти. Ще се приоритизират проекти, които не повтарят дейности и резултати, които вече са застъпени на територията. Този аспект е особено актуален по отношение на разнообразяване на туристическия продукт. Разнообразяване ще се търси и по отношение на социалните услуги, които предлагат местни НПО, което от своя страна отговаря на регистрирани потребности в общността. Аспектът „баланс“ ще бъде хоризонтален принцип, по който ще се подбират проектите с оглед интересите на общността и тяхната уместност от гледна точка на нуждите на територията. Ограничава се финансирането за продукти и услуги, откъм които територията е вече свръх задоволена (например нови места за настаняване), а ще се стимулират дейности, които са иновативни или водят до устойчивост на постигнати

резултати. Аспектът „сътрудничество“ ще бъде принцип на работа на МИГ- Разлог от една страна – сътрудничество с неформалните лидери в общността, с други НПО и община Разлог. От друга страна ще бъде хоризонтална политика на организацията, която ще се отрази в бонифициране на проекти, които се реализират чрез сътрудничество между различни партниращи помежду си си организации. Чрез включване на специално разработената мярка „Сътрудничество“ се цели насърчаването на сътрудничество и сдружаването в бизнес сектора между малките икономически оператори на територията чрез съдействието на НПО за реализиране на проекти за проучвания, обучение, представяне на добри европейски практики и адаптирането им към местните потребности. „МИГ-Разлог“ ще продължи да работи за сътрудничество и партньорство на всички нива.

III. Съответствие на стратегията с политиките на национално, регионално и местно ниво, вкл. и с политиките по десегрегация и деинституционализация: Приоритетите на МИГ-Разлог имат важен принос за устойчивото социално-икономическото развитие на територията и за повишаване на качеството на живот на местната общност. Стратегията е в съответствие с европейските и национални стратегически документи за периода 2014-2020 година, отразяващи политиките на Европейската Общност.

Европейски стратегически документи: Програмите на Структурните фондове на ЕС имат принос за изпълнението на стратегията на Европейския съюз за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и за постигането на икономическо, социално и териториално сближаване „Европа 2020“. Стратегията „Европа 2020“ има 5 водещи цели: Трудова заетост, Иновации, Климатични промени и енергия, Образование, Бедност и социално изключване. Тези цели имат пряка или косвена връзка със задачите на разработената Стратегия на МИГ-Разлог, която съответства и на основните цели на **оперативните програми** в периодът 2014-2020 год. Шестте теми на **Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони** за интелигентни и конкурентоспособни селски райони са: 1. ширококолов достъп в селските райони; 2. дигитален достъп до пазара; 3. модернизация на фермите; 4. развитие на пазарите; 5. диверсификация на селските райони; 6. устойчиви общности. Стратегията кореспондира с пет от тези теми, без първата, тъй като в района е осигурено цялостно покритие по отношение на ширококоловия достъп.

Национални стратегически документи: Споразумението за партньорство с ЕК за постигане целите на Националната програма за развитие „България 2020“ като програмен документ, поставящ рамката и насоките за подготовка на останалите стратегически документи в България. **Националната програма за развитие „България 2020“** е насочена към осигуряването на балансирано социално-икономическо развитие в България при ускоряване на икономическия растеж и повишаване на жизнения стандарт в дългосрочен аспект. *СВОМР залага тези цели на местно ниво.*

Националната стратегия за регионално развитие поставя целевата „триада“ – икономическо, социално и териториално сближаване на европейско, национално и регионално ниво във фокуса на политиката за регионално развитие за периода 2014-2020. Главната стратегическа цел на НСРР е: „Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие, базирано на използване на местния потенциал и сближаване на районите в икономически, социален и териториален аспект.“ СВОМР залага тези цели на местно ниво.

Местното развитие в рамките на **подхода ЛИДЕР в периода 2014 – 2020 г. се нарича Водено от общностите местно развитие (ВОМР)**. То се извършва чрез интегрирани и

многосекторни стратегии за местно развитие, основани на характеристиките на района, разработени въз основа на местните потребности и потенциал и включва иновативни характеристики в местния контекст. Целта на дейностите по подхода ЛИДЕР и ВОМР е да се запазят постигнатите през програмния период 2007 – 2013 г. резултати и да се засили участието на местните общности в процеса на развитие на териториите при реализиране на инициативите отдолу-нагоре, както и за изграждане и укрепване на капацитет и подобряване на качеството на живот. *МИГ Разлог ще надгради приложения подход ЛИДЕР в съответствие с политиката на Европейския съюз за развитие на селските райони,*

Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г. има три цели:

✓ Повишаване на конкурентоспособността на селското стопанство и жизнеспособността на стопанствата, за повишаване на доходите на производителите и осигуряване на доставката на качествени хранителни продукти;

✓ Опазване на екосистемите и устойчиво управление и използване на природните ресурси в земеделието, горското стопанство и хранителната промишленост;

✓ Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот.

Разработваната Стратегия се съобразява с тези цели като ги залага на местно/общинско ниво, съобразно проучените потребности и нужди и направения анализ, който дава посоката на развитие, а именно инвестиции в икономиката – модерно и конкурентно земеделие, вкл. биологично земеделие, екологосъобразни и иновативни, енергийно ефективни производства за създаване на работни места и доходи; повишаване на качеството на живот в населените места чрез инвестиции за благоустрояване и инвестиции в публичните услуги.

Съответствие с политиките на регионално, областно и местно ниво:

Стратегията за ВОМР, разработвана за територията на МИГ-Разлог е съобразена с:

Регионален план за развитие на Югозападен район от ниво 2 за периода 2014-2020 г., който очертава важността на балансираното развитие, търсещо преодоляване на неравенствата между отделните области и общини, възстановяване на нарушеното равновесие между селските райони и градските центрове и повече възможности за успешно междуобщинско сътрудничество. Разкрита е нуждата от повишаване на инвестиционната атрактивност в търсенето на нови икономически инициативи и партньори. Съхраняването на природното и културното наследство е представено като предварително и задължително условие за социалното и икономическо развитие на района.

Областната стратегия за регионално развитие на област Благоевград 2014 – 2020 описва областта през 2020 г. като привлекателно място за икономическа инициатива. Стратегическите цели на областната стратегия покриват разнообразни предизвикателства пред областта и съответно общините, които я съставят: 1) постигане на конкурентоспособна икономика, основаваща се на съществуващите традиции и наличните ресурси; 2) повишено качество на живот; 3) развит туризъм, използващ природни, културни и исторически ресурси; 4) активно международно сътрудничество; 5) повишено и подобро качество на взаимодействие между различните заинтересовани страни – администрация, бизнес и гражданско общество.

Общински план за развитие на община Разлог 2014-2020 г. и други местни планове:

Стратегията за ВОМР на МИГ-Разлог се съобразява и допълва целите и приоритетите на Общинския план за развитие на община Разлог в периода 2014-2020 година, Интегрирания

план за градско възстановяване и развитие на град Разлог, общинските програми в сферата на социалните услуги и работата с малцинствени и уязвими групи от населението. Стратегията на МИГ-Разлог не влиза в противоречие с гореизброените планове и програми. Заложен е и ще се проследява ефектът на синергия, надграждане и постигане на устойчиво и балансирано развитие на територията чрез изпълнение на допълващи се взаимно стратегии, планове, програми и проекти, финансирани от различни източници и насочени към различни целеви групи и идентифицирани потребности и нужди. Стратегията на МИГ-Разлог планира инвестиционна и логистична подкрепа за развитие на икономическите дейности на територията с приоритет върху модерното и конкурентно земеделие и преработката на селскостопанските и горски продукти, малките производствени дейности, разнообразяване и повишаване на качеството в сектора на услугите, изграждане или обновяване на малка по мащаби инфраструктура, вкл. за ползване от уязвими и малцинствени групи от населението на общината. Тя кореспондира пряко и с целите по опазване и ефективно оползотворяване на природните дадености и културното наследство, балансиран икономически растеж, обновяване на обществените пространства, социално развитие.

Обвързаност на стратегията с политиките по десегрегация и деинституционализация:

Политиките по десегрегация и деинституционализация на национално и областно ниво намират израз в общински планови документи. Разработената Стратегия за ВОМР кореспондира с голяма част от целите и приоритетните направления на тези политики:

Общинска стратегия по етнически и интеграционни въпроси на Община Разлог за периода 2014-2017 година, чиято основна цел е да подпомогне процеса на интегриране на различните етнически групи в общината чрез целенасочени политики в ключови сфери като Икономическо развитие, Заетост, Благоустрояване – в този пакет от дейности се залага на повишаване качеството на средата за обитаване, подобряване на техническата инфраструктура в ромските квартали, както и изграждането на обекти на социалната инфраструктура; Обществен ред и права на гражданите – насоките в тази сфера са свързани предимно с подобряване на административния капацитет и неговата чувствителност към проблемите на етническите групи. МИГ-Разлог постига обвързаност на СВОМР с тези политики, тъй като в още в процеса на подготовка са привлечени представители на малцинствени групи, с които са консултирани проблемите и нуждите им. Генерирани са проектни идеи – за малък бизнес, ремонт на читалището и оборудване на младежки компютърен клуб, детска площадка. Чрез членуването на представители на малцинствената група в МИГ е създадена възможност за пряко и равнопоставено участие в процеса за ВОМР, както и условия за пряк диалог и директно взаимодействие с обществени организации и фирми, членуващи в МИГ, които са и ключови личности и работодатели на територията.

Връзките с **Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2011-2015 г.)** са по линия на няколко от целите ѝ, в т.ч.: Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги; разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги за подкрепа на социалното включване и реализация на: децата с увреждания, лицата с увреждания; маргинализирани лица; подобряване качеството на съществуващите услуги от резидентен тип – ЦНСТ. Идентифицираните проекти за реализация в тази сфера включват: изграждането на центрове за настаняване от семеен тип, защитени жилища за възрастни хора и такива с увреждания; обновяване на съществуващите сгради предоставящи социални услуги. При подготовката на

СВОМР са консултирани две проектни идеи - на НПО, работещо с деца с интелектуални затруднения и физически увреждания и на общински Дом за възрастни хора със същите проблеми. Включена е мярка, даваща възможност за развитие и обновяване на материалната база. МИГ-Разлог осигурява достъпна среда до дейностите си за всички хора с такива нужди. В заключение можем да обобщим, че съответствието на СВОМР (2014-2020) на МИГ - Разлог с характеристиките, нуждите и потенциала на територията е гарантирано на стратегическо ниво чрез експертен кръстосан анализ между нагласи и заявки от общността, официални данни за състоянието на територията и изисквания за съгласуване с други планови документи. (графично представено в т.4.5. - връзка стратегическа цел и приоритети 1, 2 и 3). Формулираните специфичните цели по трите приоритета и мерките, които ще допринесат за тяхното постигане (долните 2 нива от обобщеното графично представяне) са мястото на среща между визионерското ниво за развитие на територията на МИГ-Разлог и оперативното ниво на имплементиране. Оперативното ниво на съответствие с нуждите и потенциала на територията (разпределение на бюджета, допустимости, критерии за оценка и индикатори за изпълнение и резултат) е постигнато чрез отчитане и балансиране на потребностите на заинтересованите страни и индикативни проектни идеи на потенциалните бенефициенти.

4.4. Описание на иновативните характеристики на стратегията:

Комплексният характер на дейностите за постигане на целите на СВОМР изисква интегриран подход и иновативност при планирането и изпълнението им. Иновативността на Стратегията на МИГ-Разлог се изразява в:

Нов подход при планирането: СВОМР е разработена в с активното участие на 8 неправителствени организации, които членуват в нея, като всяка от тях има цели и мисия в определена сфера на обществения живот. Като част от МИГ-Разлог те се запознаха с резултатите от проучванията и предложиха планирането на СВОМР да се базира на съответствията, разграничаването и баланса с останалите планове, политики и проекти на местно ниво. Членуването на НПО, бизнес и местна власт в МИГ ги обединява, дава отлични възможности за диалог и сътрудничество. Силно развитият неправителствен сектор на територията и постигнатото добро взаимодействие доведоха до нова за територията идея по СВОМР да се реализират партньорски проекти, така че новите организации да могат да си сътрудничат с по-опитните и така да придобият опит за кандидатстване пред различни донорски програми. НПО виждат в партньорството и сътрудничеството си първо, обединяване на експертен капацитет и налични ресурси за значими и мащабни проекти, и второ, постигане на модел на сътрудничество и обединяване, който да бъде адаптиран и пренесен в стопанския сектор, чиито представители все още нямат такива нагласи.

Иновативни мерки в Стратегията за ВОМР: За прилагане на иновативния подход е консултирана, разработена и включена в СВОМР на МИГ-Разлог мярка – 19.2.323 „Развитие и популяризиране на териториалната идентичност” с възможност за партньорски проекти. При одобрение на Стратегията, МИГ Разлог възнамерява в рамките на подмярка 19.4. „Текущи разходи за управление на МИГ и популяризиране на СВОМР” да работи с общността по теми, насочени към популяризиране и подпомагане на процесите на сътрудничество и сдружаване по сектори и общи интереси. Методите на работа в партньорство между различни организации при изпълнение на проекти, не са прилагани досега на територията. Чрез тях, както и чрез мерките, съответстващи на подмерки от ПРСР

2014-20 г., се предоставя възможност и ще се насърчи създаване на нови за територията продукти и услуги за местната общност. Допустимите дейности по мярка 19.2.323 „Развитие и популяризиране на териториалната идентичност” предполагат проекти, които ще имат за концепция и резултат нова за територията форма на използване на природните ресурси и културно-историческото наследство. Очаква се реализиране на поне 1 интегриран проект, което също ще бъде иновация за територията. МИГ ще работи по нов начин за решаване на местните проблеми и установените слабости в нивото на предприемачески умения и ниската пазарна реализация на продукцията, чрез обучения, представяне и адаптиране на добри практики в сферата на качеството на местните продукти, общи териториални марки, общо рекламно представяне на приоритетни за икономиката сектори. Иновативно е, че МИГ е допустим кандидат по м.7.2.

Критерии за оценка, насърчаващи иновациите: Иновативните характеристики на СВOMP на територията на МИГ-Разлог са свързани и със критериите за оценка на проектни предложения, включващи брой точки за иновативност.

МИГ-Разлог е разработила системата от мерки, които да дават приоритетност на иновативни проекти, формулирала е и насоки на иновативност на проекти със следните характеристики:

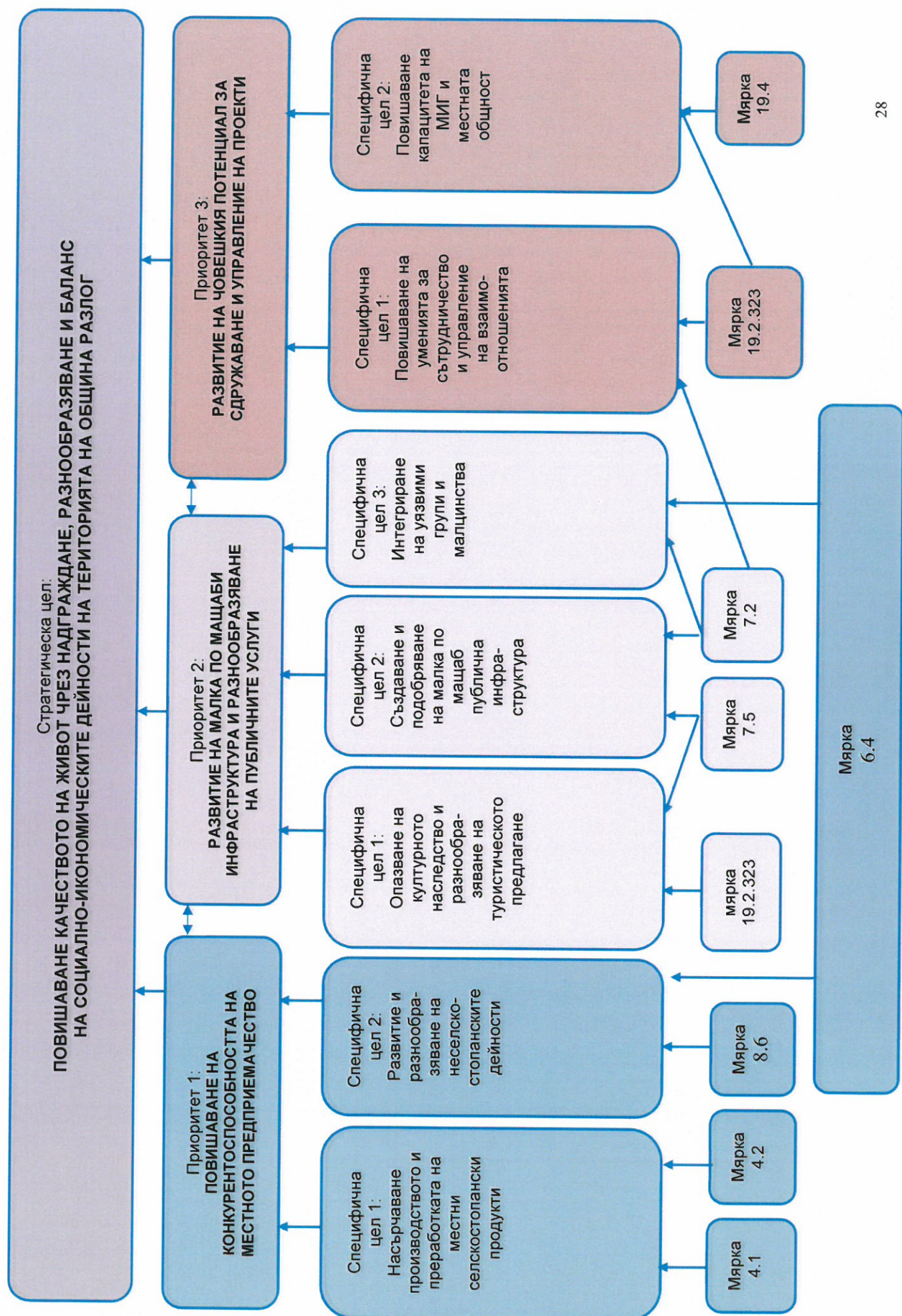
- модернизиране на преработващи предприятия с цел създаване на работни места и стимулиране на предприятията да подобрят ефективността си;
- подпомагане на нови производства, които са свързани с иновации;
- земеделските стопанства ще бъдат подкрепени в чувствителните сектори - „плодове и зеленчуци”, „етерично-маслени и медицински култури” и осигуряващи заетост;
- стратегията за пръв път ще стимулира проекти с фокус върху уязвимите групи - младежите и жените, възрастните хора и ромите, вкл. за предприемачество;
- партньорски и интегрирани проекти, свързани с териториалната идентичност;
- насърчаване се кандидатстването на нови категории бенефициенти;
- фокус в стратегията е поставен върху интегрирания подход за цялостното подобряване туризма на територията чрез разнообразяване на продуктите и повишаване на информационната обезпеченост за населението и за туристите.

Стремежът за иновации в Стратегията ще бъде гарантиран чрез системата от критерии при оценяването на проектите, които да включват изведените по-горе характеристики.

Индикаторите по мерки и индикаторите на ниво стратегия предвиждат иновативни проекти.

Включването на **подмярка 19.3.** «Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местни инициативни групи». *Мярката е индикативна като намерение на МИГ-Разлог за кандидатстване с проект, ако бъде одобрена Стратегията за ВOMP по мярка 19.2.* Така ще се надгради проект по сходната мярка от предходния период „Вътрешнотериториално и транснационално сътрудничество“ и ще се постигне принос в развитието на територията чрез взаимодействие и реализиране на съвместни проекти с други български МИГ или с други МИГ от ЕС. Опитът показва, че сътрудничеството между МИГ дава иновативни възможности за постигане целите на подхода ЛИДЕР, разширява възможностите за обмен на опит и ноу-хау, а в случаите на транснационално сътрудничество насърчава изграждането на чувство за общност и идентичност на европейските селски райони. По отношение на стратегиите за ВOMP, проектите за сътрудничество увеличават ползите, които те носят за селските райони и населението и допринасят за тяхното устойчиво развитие.

4.5. Йерархията на целите - включително цели за крайните продукти или резултатите:

↑	Мярка 4.1 Инвестиции в земеделски стопанства	↑	Мярка 4.2 Инвестиции в преработка/ маркетинг на селскостопански продукти	↑	Мярка 6.4 Подкрепа за инвестиции в установяването и развитието на неселско- стопански дейности	↑	Мярка 7.2 Инвестиции в създаване, подобряване или разширяване на всички видове малка по машаби инфра-структура	↑	Мярка 7.5 Инвестиции за публично ползване в инфра- структура за отдых, туристи- ческа инфра- структура	↑	Мярка 8.6 Инвестиции в технологии за лесовъд-ство и в преработ-ката, мобилен-зирането и търговията на горски продукти	↑	Мярка 19.2.323 Развитие и популяризи-ране на тери- ториалната идентичност	↑	Подмярка 19.4 от мярка 19.ВОМР на ПРСР 2014-20 Текущи разходи за управление на МИГ и популяризиране на СВОМР ИНДИКАТИВНО ВКЛЮЧЕНА ТУК
	Резултати Обем на БФП 234 700 лв. Брой проекти - 4 Иновативни проекти - 2		Резултати Обем на БФП 234 700 лв. Брой проекти - 3 Иновативни проекти - 2		Резултати Обем на БФП 1 437 500 лв. Брой проекти- 10 Иновативни проекти – 4 Бенеф. от малцинствени групи - 1		Резултати Обем на БФП 195 500 лв. Брой проекти - 5 Проекти в селата – 2 Проекти за малцинствени групи - 2		Резултати Обем на БФП 117 350 лв. Брой проекти - 3 Иновативни проекти – 1 Проекти за изкуство и занаяти във връзка с туризма – 1 Проекти за информац. обезпеченост на туризма - 1		Резултати Обем на БФП 146 700 лв. Брой проекти - 2 Иновативни проекти - 1 Нови работни места - 4		Резултати Обем на БФП 567 200 лв. Брой проекти - 8 Иновативни проекти – 1 Проекти в партньорство- 1 Проекти за/на малцинствени групи - 1 Фестивали-2 Изложения - 2		Резултати Бр. обучения – 18 Бр. обучени – 120, в т.ч. жени – 60, в т.ч. уязвими и малцинствени групи - 30 Брой конференции - 6 Брой обмен на опит – 16 Брой издадени информационни: бюлетин – 12; брошура – 10; филм – 3; каталог – 2 статии - 36

5. Описание на мерките:

Мерки и дейности за всеки един от фондовете поотделно:

ПРСР (ЕЗФРСР)

МЯРКА 4.1 "ИНВЕСТИЦИИ В ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА"

Описание на мярката и нейните цели:

"Инвестиции в земеделски стопанства" има за цел повишаване конкурентоспособността на земеделието на територията на МИГ чрез:

1. реструктуриране и развитие на наличните материални мощности в стопанствата;
2. насърчаване въвеждането на иновативни технологии в стопанството, модернизация на физическия капитал и повишаване на енергийната ефективност;
3. опазване на компонентите на околната среда;
4. спазване стандартите на Европейския съюз (ЕС) и подобряване на условията в земеделските стопанства, ориентиране към биологично производство;
5. насърчаване на сътрудничеството и кооперирането между земеделските стопани

Финансовата помощ по тази наредба се предоставя в съответствие с принципите на добро финансово управление, публичност и прозрачност.

Географски обхват на мярката – цялата територия на МИГ- Разлог.

Допустими дейности:

По мярка 4.1. "Инвестиции в земеделските стопанства" се подпомагат проекти, които водят до подобряване на цялостната дейност на земеделското стопанство чрез:

1. внедряване на нови продукти, процеси и технологии и обновяване на наличните производствени материални и/или нематериални активи; или
2. насърчаване на сътрудничеството с производителите и преработвателите на земеделски продукти; или
3. опазване на компонентите на околната среда, включително с намаляване на вредните емисии и отпадъци; или
4. повишаване на енергийната ефективност в земеделските стопанства; и/или
5. подобряване условията на труд, подобряване на хигиенните, ветеринарните, фитосанитарните, екологичните и други условия на производство; или
6. подобряване качеството на произвежданите земеделски продукти; или
7. осигуряване на възможностите за производство на биологични земеделски продукти.

Финансова помощ се предоставя на:

- земеделски стопани за инвестиции в техните стопанства, пряко свързани с една или няколко от дейностите по първично

	<p>селскостопанско производство и съхранение само на собствени земеделски продукти, както и подготовка на продукцията за продажба;</p> <p>➤ признати групи или организации на производители за инвестиции, които са от полза на цялата група или организация на производители и са свързани с основната земеделска дейност по производство и/или съхранение на земеделски продукти, произведени от техните членове, както и с подготовка на продукцията за продажба.</p> <p>Финансова помощ се отпуска само в случай, че продуктът е памук или продуктите са в обхвата на приложение № I по член 38 от Договора за функциониране на Европейския съюз.</p> <p>Допустими за подпомагане са само дейности, които ще се изпълняват на територията на община Разлог.</p> <p><u>Не се допускат за подпомагане дейности, посочени в чл.6 от Наредба №9 от 21 март 2015год. за прилагане на подмярка 4.1“Инвестиции в земеделски стопанства“ от ПРСР 2014-2020год.</u></p> <p>Допустими кандидати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Регистрирани земеделски стопани, съгласно Наредба № 3 от 1999 г., чийто минимален стандартен производствен обем на земеделското им стопанство е по-голям от левовата равностойност на 8000 евро; 2. Кандидати, юридически лица, които могат докажат доход от земеделска дейност и/или участие и подпомагане по схемата за единно плащане на площ; 3. Признати групи производители и признати организации на производители на земеделски продукти или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9 „Учредяване на групи и организации на производители“ от ПРСР 2014 – 2020 г. 4. За подпомагане само за проекти за колективни инвестиции могат да кандидатстват и юридически лица, регистрирани по Търговския закон и/или Закона за кооперациите, които включват най-малко 6 лица и са извън посочените по-горе; 5. Кандидатите трябва да имат седалище за еднолични търговски и юридическите лица или съответно постоянен адрес за физическите лица на територията на община Разлог; 6. Кандидатите следва да представят бизнес план /БП/, доказващ подобряване на дейността на ЗС чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности подробно описани в представения БП; 7. Критериите за допустимост по отношение на минимален СПО от 8000 евро и доказване на доход от земеделска дейност за юридическите лица не се прилагат за кандидати, създадени до 1 година преди кандидатстването за проекти с инвестиции в: сектор „животновъдство“, сектор „плодове и зеленчуци“, производство на „етерично – маслени и медицински култури“ и производство на
--	--

технически култури.

Допустими разходи в рамките на земеделското стопанство са:

1. строителство или обновяване на сгради и на друга недвижима собственост, използвана за земеделското производство, включително такава, използвана за опазване компонентите на околната среда;
2. закупуване, включително чрез финансов лизинг, и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на земеделския производствен процес, включително за опазване компонентите на околната среда, получаване на топлинна и/или електроенергия, необходими за земеделските дейности на стопанството и подобряване на енергийната ефективност, съхранение и подготовка за продажба на земеделска продукция;
3. създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, включително трайни насаждения от десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед, други бързорастящи храсти и дървесни видове, използвани за производство на биоенергия;
4. разходи за достигане съответствие с нововъведените стандарти на ЕС, включително чрез финансов лизинг;
5. закупуване на: съоръжения, прикачен инвентар за пчеларство и съответно оборудване, необходимо за производството на мед и други пчелни продукти, както и за развъждането на пчели-майки, включително чрез финансов лизинг;
6. разходи за достигане на съответствие със съществуващи стандарти на ЕС - за млади земеделски стопани, получаващи финансова помощ по подмярка 6;
7. закупуване на земя, необходима за изпълнение на проекта във връзка с изграждане и/или модернизиране на сгради, помещения и други недвижими материални активи, предназначени за земеделските производствени дейности и/или за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения;
8. закупуване на сгради, помещения и друга недвижима собственост, необходими за изпълнение на проекта, предназначени за земеделските производствени дейности на територията на община Разлог;
9. закупуване, включително чрез финансов лизинг, на специализирани земеделски транспортни средства, като например: камиони, цистерни за събиране на мляко, хладилни превозни средства за транспортиране на продукция, превозни средства за транспортиране на живи животни и птици;
10. разходи за достигане на съответствие с международно признати стандарти, свързани с въвеждане на системи за управление на качеството в земеделските стопанства, въвеждане на добри производствени практики, подготовка за сертификация;
11. закупуване на софтуер, включително чрез финансов лизинг;
12. за ноу-хау, придобиване на патенти права и лицензи, за регистрация на

търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта;

13. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включ. в т. 1 - 12.

Не се допускат за подпомагане разходи, посочени в чл.33 от Наредба №9 от 21 март 2015год. за прилагане на подмярка 4.1“Инвестиции в земеделски стопанства“ от ПРСР 2014-2020год.

Финансови условия и интензитет на помощта: Минимален размер на допустимите разходи – левовата равностойност на 5 000 евро.

Максимален размер на допустимите разходи – левовата равностойност на 200 000 евро. **Размерът на финансовата помощ** е от 50% до 90% от допустимите разходи в зависимост от кандидата и проекта, но не повече от левовата равностойност на 100 000 евро

Критерии за избор на проекти и тяхната тежест:

№	Критерии за избор	Точки
1	Проектът осигурява подпомагане на чувствителни сектори в земеделието – производство на плодове и зеленчуци, етерично маслени и медицински растения, животновъдство;	25
2	Проектът е за биологично производство;	20
3	Проектът осигурява допълваща заетост - до 2 работни места - 5 точки; над 2 - 10 точки;	10
4	Проектът е на млад фермер, който е получил подкрепа за създаване на стопанства на млади фермери и полупазарни стопанства (малки стопанства) през периода 2007 – 2013 и периода 2014 - 2020 и не са получавали подпомагане по Програмата за инвестиционни дейности по мерки 121 и 4.1, с цел осигуряване на приемственост в селското стопанство.	10
5	Проектът повишава енергийната ефективност на стопанството	5
6	Проектът води до въвеждане на иновации в земеделското стопанство	15
7	Проектът е с интегриран подход и допринася за насърчаване на кооперирането между производителите, включително за дейности свързани с опазване на околната среда и постигане на стандартите на ЕС.	15
	Общо	100

Проекти получили „0“ точки от оценка не се предлагат за класиране от Комисията за избор на проекти (КИП) и не се допускат за подпомагане.

МЯРКА 4.2 "ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ"

Описание на мярката и нейните цели: "Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти" има за цел подобряване на цялостната дейност, икономическата ефективност и конкурентоспособността на предприятия от хранително-преработвателната промишленост чрез:

1. по-добро използване на факторите за производство;
2. въвеждане на нови продукти, процеси и технологии, включително къси вериги на доставка;
3. подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост;
4. постигане на съответствие със стандартите на Европейския съюз (ЕС);
5. Въвеждане на иновативни процеси и технологии, целящи опазване на околната среда, както и ориентиране към преработка на биологични продукти;
6. Кооперирането и интеграцията между земеделските производители и предприятията от хранително-вкусовата промишленост на територията на МИГ;

Финансовата помощ по тази мярка се предоставя в съответствие с принципите на добро финансово управление, публичност и прозрачност.

Географски обхват на мярката – цялата територия на МИГ- Разлог.

Допустими дейности:

По подмярка 4.2. "Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти" се подпомагат проекти с включени в тях дейности, които водят до подобряване на цялостната дейност на предприятието чрез:

1. внедряване на нови и/или модернизиране на наличните мощности и подобряване на използването им, и/или
2. внедряване на нови продукти, процеси и технологии, и/или
3. намаляване на себестойността на произвежданата продукция, и/или
4. постигане на съответствие с нововъведени стандарти на ЕС, и/или
5. подобряване на сътрудничеството с производителите на суровини, и/или
6. опазване на околната среда, включително намаляване на вредните емисии и отпадъци, и/или
7. подобряване на енергийната ефективност в предприятията, и/или
8. подобряване на безопасността и хигиенните условия на производство и труд, и/или
9. подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост, и/или
10. подобряване на възможностите за производство на биологични храни чрез преработка на първични земеделски биологични

	<p>продукти.</p> <p>Финансова помощ се предоставя за извършване на инвестиции в следните избрани производствени сектори, свързани с преработката/маркетинга на селскостопански продукти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. мляко и млечни продукти, включително яйца от птици, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти, наподобяващи/заместващи мляко и млечни продукти; 2. месо и месни продукти; 3. плодове и зеленчуци, включително гъби; 4. пчелен мед и пчелни продукти с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти, наподобяващи/заместващи пчелен мед и пчелни продукти; 5. растителни и животински масла и мазнини с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на маслиново масло; 6. технически и медицински култури, включително маслодайна роза, билки и памук, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на тютюн и тютюневи изделия, захар и сладкарски изделия; 7. готови храни за селскостопански животни (фуражи); <p>Финансова помощ се предоставя за извършване на инвестиции и за производство на енергия чрез преработка на първична и вторична биомаса от растителни и животински продукти с изключение на биомаса от рибни продукти при спазване на изискванията по чл. 26 от Наредба №20/27.10.2015г. и при условие, че енергията ще се използва за собствено потребление, свързано с дейностите, попадащи в някои от избраните производствени сектори.</p> <p>Допустими за подпомагане са само дейности, които ще се изпълняват на територията на община Разлог.</p> <p><u>Не се допускат за подпомагане дейности, посочени в чл.6 от Наредба №20 от 27 октомври 2015год. за прилагане на подмярка 4.2 "Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти" от ПРСР 2014-2020год.</u></p> <p>Допустими кандидати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Регистрирани земеделски стопани, съгласно Наредба № 3 от 1999 г., чийто минимален стандартен производствен обем на земеделското им стопанство е не по-малък от левовата равностойност на 8000 евро; 2. Признати групи или организации на производители или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9. "Учредяване на групи и организации на производители" от ПРСР 2014 - 2020 г.; 3. Еднолични търговци и юридически лица, различни от кандидатите по т. 1 и 2. 4. Кандидатите трябва да са регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите и да имат седалище на територията на община Разлог. 5. Кандидатите трябва да представят бизнес план /БП/по образец, който
--	--

съдържа подробно описание на планираните инвестиции и дейности за 5-годишен период, а в случаите на инвестиции за извършване на строително-монтажни работи - за 10-годишен период. Бизнес планът трябва да показва подобряване на дейността на земеделското стопанство или предприятието на кандидата или на земеделските стопанства на членовете на групите или организациите на производители чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности.

Финансовата помощ не се предоставя на кандидати/ползватели на помощта, които не са независими предприятия по смисъла на чл. 4, ал. 2 от Закона за малките и средните предприятия и за които се установи, че са учредени или преобразувани след 1 януари 2014 г. с цел получаване на предимство в противоречие с целта на подмярка 4.2 по ПРСР 2014 - 2020 г., включително с цел получаване на финансова помощ в размер, надвишаващ посочените в Стратегията за ВОМР на „МИГ Разлог“ максимални размери.

Не се предоставя финансова помощ на кандидати/ползватели на помощ, които са включени в Централната Данни на отстраняванията по чл. 108 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012.

Допустими разходи:

1. Изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи, свързани с производството и/или маркетинга, включително такива, използвани за опазване компонентите на околната среда;
2. Закупуване, включително чрез финансов лизинг, и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на производствения процес по преработка и маркетинга, в т.ч. за:
 - а) преработка, пакетиране, включително охлаждане, замразяване, сушене, съхраняване и др. на суровините или продукцията;
 - б) производство на нови продукти, въвеждане на нови технологии и процеси;
 - в) опазване на компонентите на околната среда;
 - г) производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствените нужди на предприятието, включително чрез преработка на растителна и животинска първична и вторична биомаса;
 - д) подобряване на енергийната ефективност и за подобряване и контрол на качеството и безопасността на суровините и храните;
3. Закупуване, включително чрез финансов лизинг, на специализирани транспортни средства, включително хладилни такива, за превоз на суровините или готовата продукция, използвани и произвеждани от предприятието;
4. Изграждане/модернизиране, включително оборудване на лаборатории, които са собственост на кандидата, разположени са на територията на предприятието и са пряко свързани с нуждите на производствения процес, включително чрез финансов лизинг;
5. Материални инвестиции за постигане на съответствие с новоприети стандарти на Съюза, включително чрез финансов лизинг;

6. Разходи за достигане на съответствие с международно признати стандарти за системи за управление, разходи за въвеждане на добри производствени практики, системи за управление на качеството и подготовка за сертификация в предприятията само когато тези разходи са част от общ проект на кандидата;
7. Закупуване на софтуер, включително чрез финансов лизинг;
8. За ноу-хау, придобиване на патентни права и лицензи, за регистрация на търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта; разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа устойчивост на проекти, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1 - 7.

Не се допускат за подпомагане разходи, посочени в чл.31 от Наредба №20 от 27.05.2015год. за прилагане на подмярка 4.2.Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти от ПРСР 2014-2020

Финансови условия и интензитет на помощта:

Минимален размер на допустимите разходи – левовата равностойност на 15 000 евро.

Максимален размер на допустимите разходи – левовата равностойност на 200 000 евро.

Размерът на финансовата помощ е до 50% от допустимите разходи, но не повече от левовата равностойност на 100 000 евро

Критерии за избор на проекти и тяхната тежест:

№	Критерии за избор	Точки
1	Проектът насърчава кооперирането и интеграцията между земеделските производители и предприятия от – преработвателната промишленост на територията на МИГ;	30
2	Проектът е за инвестиции в активи за съхранение, преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване и сушене на продукти, произвеждани на територията на МИГ;	15
3	Проектът е свързани с внедряване на иновации	10
4	Проектът е за преработка на биологични продукти	5
5	С проектът се въвеждат нови процеси и технологии, целящи опазването на околната среда.	10
6	Проектът насърчава заетостта чрез разкриването на работни места - минимум 1 ново работно място и запазване на съществуващи работни места	30
	Общо	100

Проекти получили „0“ точки от оценка не се предлагат за класиране от Комисията за избор на проекти (КИП) не се допускат за подпомагане.

МЯРКА 6.4 „ПОДКРЕПА ЗА ИНВЕСТИЦИИ В УСТАНОВЯВАНЕТО И РАЗВИТИЕТО НА НЕСЕЛСКОСТОПАНСКИ ДЕЙНОСТИ“

Описание на подмярката и нейните цели: Подпомагането на инвестициите в неземеделски дейности е от съществено значение за развитието на конкурентоспособността на община Разлог.

Насърчаването на инвестиционните дейности ще подпомогне създаването на заетост и ще ускори диверсификацията на неземеделските дейности.

Подмярката ще подпомогне развитието на технологиите в областта на „зелената икономика“, включително на енергия от ВЕИ за собствено потребление. Ще се подкрепят иновативни и/или рентабилни малки производствени дейности.

Чрез финансовата подкрепа ще се подпомогне усвояването на потенциала за развитие на туризъм, съчетаващ природни и културни ценности.

Предоставят се подпомагане за инвестиции в неземеделски дейности, които са насочени към:

1. Развитие на туризъм – изграждане и обновяване на туристически обекти, развитие и разнообразяване на туристическите услуги
2. Развитие на услуги във всички сектори
3. Производствени неземеделски дейности
4. Развитие на занаяти

Географски обхват на мярката – цялата територия на МИГ- Разлог.

Допустими дейности:

Предоставя се подпомагане за материални и нематериални инвестиции в неземеделски дейности, които са насочени към:

1. Развитие на туристическите услуги, които предлагат на посетителите възможности за спорт и отдих или са насочени към хобита и други дейности за свободното време (езда, колоездене, фототуризм) и специализиран туризъм за любители на природата – наблюдение на птици, животни, пеперуди, растения и т.н.);
2. Туристическо настаняване и осигуряване на храна на туристите (включително къщи за гости, къмпинги и съоръжения, и т.н.);
3. Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (независимо от вложените продукти и материали);
4. Развитие на услуги във всички сектори (например: грижи за уязвими групи - деца, възрастни хора, хора с увреждания, маргинализирани и малцинствени групи; здравни услуги – **извън публичните/общински и държавни/ здравни услуги**, счетоводство и одиторски услуги, ветеринарни дейности и услуги базирани на ИТ и др.;
5. Производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление;

6. Развитие на занаяти (включително предоставяне на услуги, свързани с участието на посетители в занаятчийски дейности) и други неземеделски дейности.

Проект, предвиждащ дейности за изграждане на помещения за настаняване на туристи, е допустим **единствено и само**, ако кандидатът има равен или над средният брой реализирани нощувки, съгласно регистъра на общинска администрация за **отчитането на брой нощувки** в туристическите обекти на територията на община Разлог за предходен отчетен период.

Допустими за подпомагане са само дейности, които ще се изпълняват на територията на община Разлог.

Финансова помощ НЕ се предоставя за дейности:

1. Инвестициите в производство на електроенергия от биомаса не се подпомагат, ако те не произвеждат 10% топлинна енергия от общо произведената енергия.
2. В рамките на подмярката не се финансират дейности, които водят до осъществяване на селскостопанска дейност или резултата от дейността е продукт, включен в Приложение I на Договора за функциониране на Европейския съюз.
Суровините от зърнени и други богати на скорбяла култури, захарни и маслодайни култури, използвани за производство биоенергия, включително биогорива се ограничават до:
1) 50% зърнени и други богати на скорбяла култури, както и суровини, които се използват за фуражи;
2) 75% суровини от етеричномаслени култури. Ограниченията не се прилагат за отпадъчни продукти

Допустими кандидати:

1. Микропредприятия, регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон и Закона за кооперациите;
2. Земеделски производители (с икономически размер на стопанството над 8000 евро стандартен производствен обем);
3. Физически лица, регистрирани по Закона за занаятите
4. Кандидатите трябва да имат седалище за едноличните търговци и юридическите лица или съответно постоянен адрес за физическите лица на **територията на община Разлог**;
5. При определянето на едно предприятие за микропредприятие се следва дефиницията на Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията.
6. Кандидатът е необходимо да представи разработен бизнес план, който да показва икономическа жизнеспособност на инвестицията за срок от 5 години или 10 години при строително-монтажни работи;

Допустими разходи:

Мярката финансира материални и нематериални инвестиции, за създаване и развитие на неземеделски дейности в селските райони, включващи:

1. Изграждане или подобренията на недвижимо имущество.
2. Закупуване на нови машини и оборудване, включително компютърен софтуер до пазарната стойност на активите;
3. Нематериални инвестиции: придобиване и създаване на компютърен софтуер и придобиване на патенти, лицензи, авторски права и марки.
4. Общи разходи – хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за техническа осъществимост – максимум 12 % от допустимите разходи.

Финансова помощ не се предоставя за разходи, посочени в чл. 21 от Наредба №22 от 14 декември 2015 г. за прилагане на подмярка 19.2 “Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР 2014-2020 г.

Финансови условия и интензитет на помощта:

Минимален размер на допустимите разходи – левовата равностойност на 10 000 евро.

Максимален размер на общо допустимите разходи – левовата равностойност на 200 000 евро.

Размерът на финансовата помощ е до 75% от допустимите разходи, но не повече от левовата равностойност на 100 000 евро

Критерии за избор на проекти и тяхната тежест:

№	Критерии за избор	Точки
1	Проектът е за туризъм, съчетаващ местни природни и/или културни ресурси	25
2	Проектът е за производствени дейности	25
3	Проектът е свързан с оказване на услуги на населението извън туристическите услуги	15
4	Проектът създава 2 работни места - 15 точки, над 2 работни места - 25 точки	25

5	Кандидатът е осъществявал дейност на територията на МИГ Разлог най-малко 3 години преди датата на кандидатстване;	5
6	Проектът е свързан с внедряване на иновации	5
	Общо	100

Проекти получили „0“ точки от оценка не се предлагат за класиране от Комисията за избор на проекти (КИП) и не се допускат за подпомагане.

МЯРКА 7.2 „ИНВЕСТИЦИИ В СЪЗДАВАНЕТО, ПОДОБРЯВАНЕТО ИЛИ РАЗШИРЯВАНЕТО НА ВСИЧКИ ВИДОВЕ МАЛКА ПО МАЩАБИ ИНФРАСТРУКТУРА“

Описание на подмярката и нейните цели: „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ подкрепя инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура, включително инвестиции в енергия от възобновяеми източници и спестяване на енергия с цел да се насърчи социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическото развитие в селските райони. Финансовата помощ по тази мярка се предоставя в съответствие с принципите на добро финансово управление, публичност, пропорционалност и прозрачност.

Финансова помощ по тази мярка се предоставя при спазване на изискванията на Насоките на Европейския съюз за държавната помощ в сектора на селското и горско стопанство и в селските райони за периода 2014 – 2020 г. (ОВ С 204 от 1.07.2014 г.).

Кандидатите/ползвателите, които се явяват възложители по чл. 5 и чл. 6 от Закона за обществените поръчки, провеждат съответните процедури при избор на изпълнител за дейностите по проекта.

Географски обхват на мярката – цялата територия на МИГ- Разлог.

Допустими дейности:

По мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ се предоставя финансова помощ за следните допустими за подпомагане дейности:

1. Изграждане и/или обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности от общинско значение.
2. Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане и подобряване на прилежащите пространства на социална инфраструктура за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация на деца или възрастни, включително транспортни средства.
3. Реконструкция и/или ремонт на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност при представено решение на общинския съвет, потвърждаващо, че дейностите, свързани с инвестиции за подобряването на енергийната ефективност.
4. Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура.
5. Изграждане, реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на

оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот, включително мобилни такива, включително и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства.

6. Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска образователна инфраструктура с местно значение в селските райони

Допустими за подпомагане са само дейности, които ще се изпълняват на територията на община Разлог.

Безвъзмездна финансова помощ НЕ се предоставя:

1. за дейности, допустими за подпомагане по подмярка 4.1. „Инвестиции в земеделски стопанства“, подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ и подмярка 7.5. „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдых, туристическа инфраструктура“ от Стратегията за VOMP на МИГ Разлог.
2. за дейности в публични/общински сгради за здравеопазване на територията на **община Разлог**.
3. за дейности за изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на социална инфраструктура за предоставяне на услуги, които са част от процеса на деинституционализация на деца и възрастни, включително транспортни средства.
4. за дейности по чл. 4, т. 7 за обекти обявени от Националният институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) със статут на недвижима културна ценност с категория „национално или световно значение“;
5. за дейности за реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на образователна инфраструктура от регионално и национално значение и по-конкретно професионални, специални, помощни, спортни училища, училища по изкуство и култура и висши училища;
6. за дейности за оборудване, пряко свързано с изпълнението на учебния план в образователната инфраструктура;
7. за дейности за създаване на информационни и комуникационни технологии в образователна инфраструктура;
8. За дейности по точки 2, 3, 5 и 6, посочени в раздел **допустими дейности, свързани** с изграждане, ремонт и реконструкция в обхвата на строителните граници на гр. Разлог.
9. За дейности, по които са били физически извършени плащания преди подаване на заявлението за подпомагане, независимо дали всички свързани плащания не са извършени.

Допустими кандидати:

1. Община Разлог;
2. Юридически лица с нестопанска цел за дейности, свързани със социалната и спортната инфраструктура и културния живот, включително СНЦ „МИГ Разлог“;
3. Читалища за дейности, свързани с културния живот;

Кандидатите трябва да имат седалище на територията на **община Разлог**;

Допустими за финансова помощ са следните разходи:

За строителство, реконструкция, рехабилитация, изграждане, обновяване, ремонт и/или реставрация и оборудване на сгради и/или помещения и/или друга недвижима собственост, съгласно допустимите за подпомагане дейности които са:

1. разходи, свързани с прякото изпълнение на строително-монтажните работи;
2. непредвидени разходи в размер до 5% от стойността на одобрените разходи по т.1.
3. закупуване на нови транспортни средства, оборудване и обзавеждане до пазарната им стойност, включително чрез финансов лизинг, съгласно допустимите за подпомагане дейности;
4. придобиване на компютърен софтуер, патентни и авторски права, лицензи, регистрация на търговски марки, до пазарната им стойност;
5. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа и екологична устойчивост на проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т.1, т.3 и т.4.
6. Закупуването чрез финансов лизинг на активите е допустимо, при условие че ползвателят на помощта стане собственик на съответния актив не по-късно от датата на подаване на заявката за междинно или окончателно плащане за същия актив.

Финансова помощ не се предоставя за разходи, посочени в чл. 21 от Наредба № 22 от 14 декември 2015г. за прилагане на подмярка 19.2 "Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие" от ПРСР 2014-2020г.

Финансови условия и интензитет на помощта:

Минимален размер на допустимите разходи – левовата равностойност на 5 000 евро.

Максимален размер на допустимите разходи – левовата равностойност на 200 000 евро.

Размерът на финансовата помощ е до 100% от допустимите разходи в зависимост от кандидата и проекта, но не повече от левовата равностойност на 25 000 евро.

- Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи.
- Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на

допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи, но размерът на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекта не надхвърля левовата равностойност на 50 000 евро.

- Размерът на финансовата помощ за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи се определя въз основа на анализ „разходи-ползи“.

Критерии за избор на проекти и тяхната тежест:

№	Критерии за избор	То чки
1	Проектът се реализира в населено място извън общинския център;	10
2	Проектът е на НПО и/или читалище	25
3	Проектът е на община Разлог	15
4	Проектът е ориентиран към оказване на нови услуги за населението	30
5	Проектът е ориентиран към уязвими групи, т.ч. роми	5
6	Проектът е за инвестиции в социални услуги	15
	Общо	100

Проекти получили „0“ точки от оценка не се предлагат за класиране от Комисията за избор на проекти (КИП) и не се допускат за подпомагане.

МЯРКА 7.5 „ИНВЕСТИЦИИ ЗА ПУБЛИЧНО ПОЛЗВАНЕ В ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ОТДИХ, ТУРИСТИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА“

Описание на мярката и нейните цели: Развитието на туризма на територията на община Разлог, в които има уникални туристически ресурси следва да се обвърже с националните и европейски културни и туристически маршрути и с развитите туристически зони, за да получат шанс за адекватно експониране и популяризиране на ценностите.

В този смисъл по мярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдых, туристическа инфраструктура“ ще се търси оползотворяване на туристическите ресурси на територията на МИГ Разлог, посредством подкрепа за инфраструктура за отдых, туристическа информация и малка по мащаб туристическа инфраструктура за публично ползване.

Допустими дейности:

1. Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на туристически информационни центрове.
2. Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на посетителските центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство.
3. Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на центровете за изкуство и занаяти с туристическа цел.
4. Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристически атракции, които са свързани с местното природно, културно и/или историческо наследство и предоставящи услуги с познавателна или образователна цел.
5. Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристическа инфраструктура (информационни табели и пътепоказатели за туристическите места и маршрути, съоръжения за безопасност, велоалеи и туристически пътеки).

Допустими за подпомагане са само дейности, които ще се изпълняват на територията на община Разлог.

Безвъзмездна финансова помощ НЕ се предоставя

1. За дейности свързани с опазването, популяризирането и развитието на културното наследство на обекти от национално и световно значение;
2. За дейности за изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристически атракции и на съоръжения за туристическа инфраструктура в рамките на територията на строителните граници на гр. Разлог.

Допустими кандидати:

1. Община Разлог;
2. Юридически лица с нестопанска цел със седалище на територията на община Разлог.

Допустими за финансова помощ са следните разходи:

1. Изграждането, включително отпускането на лизинг, или подобренията на недвижимо имущество;
2. Закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване, обзавеждане до пазарната цена на актива;
3. Следните нематериални инвестиции: придобиването или развитието на компютърен софтуер и придобиването на патенти, лицензи, авторски права, търговски марки.
4. Общи разходи, свързани с изброените по-горе, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост

Разходите по т. 4 не трябва да надхвърлят 12% от сумата на разходите по т. 1, 2 и 3.

Финансова помощ не се предоставя за разходи, посочени в чл. 21 от Наредба №22 от 14 декември 2015г. за прилагане на подмярка 19.2“Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР 2014-2020г.

Оперативните разходи, свързани с предоставянето на услугите са недопустими за подпомагане по подмярката.

Допустими са авансови плащания в размер до 50% от публичната помощ, свързана с одобрените допустими разходи. За проекти, по които бенефициентите са възложители по ЗОП, авансовото плащане е допустимо както следва:

- до 12% от стойността на одобрената публична помощ по проекта за общи разходи и при наличие на документи от проведената съгласно изискванията на ЗОП процедура за избор на изпълнител/и;
- разлика до 50% от стойността на одобрената публична помощ по проекта след провеждане на всички процедури и сключване на договор за избор на изпълнител/и по ЗОП.

Финансови условия и интензитет на помощта:

Минимален размер на допустимите разходи – левовата равностойност на 5 000 евро.

Максимален размер на допустимите разходи – левовата равностойност на 200 000 евро.

Размерът на финансовата помощ е до 100% от допустимите разходи в зависимост от **кандидата и проекта**, но не повече от левовата равностойност на 25 000 евро

- Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи.
- Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи, но размерът на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекта не надхвърля левовата равностойност на 50 000 евро.

- Размерът на финансовата помощ за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи се определя въз основа на анализ „разходи-ползи“.

Критерии за избор на проекти и тяхната тежест:

№	Критерии за избор	Точки
1	Проектът има иновативен характер за територията на МИГ Разлог	20
2	Проектът насърчава популяризирането на традиционни занаяти	25
3	Проектът, създава поне 5 работни места при изпълнение на допустимите дейности;	10
4	Проектът подобрява информационната обезпеченост на туризма на територията на МИГ Разлог	15
5	Проектът, осигурява подобряване на околната среда и постига екологичен ефект и въздействие.	30
	Общо	100

Проекти получили „0“ точки от оценка не се предлагат за класиране от Комисията за избор на проекти (КИП) и не се допускат за подпомагане.

МЯРКА 8.6 „ИНВЕСТИЦИИ В ТЕХНОЛОГИИ ЗА ЛЕСОВЪДСТВО И В ПЕРЕРАБОТКАТА, МОБИЛИЗИРАНЕТО И ТЪРГОВИЯТА НА ГОРСКИ ПРОДУКТИ“

Описание на подмярката и нейните цели:

В рамките на Стратегията за водено от общностите местно развитие на МИГ-Разлог целите на тази подмярка се заключават в подпомагане на повишаване на конкурентоспособността на предприятия, занимаващи се с първична преработка на дървесина.

Основната цел е повишаване на конкурентоспособността на предприятия, занимаващи се с първична преработка на дървесина, чрез:

1. по-добро използване на факторите за производство;
2. въвеждане на нови продукти и/или процеси и/или технологии;

Допустими кандидати

1. Микро, малки и средни предприятия от сектор „Дървопреработка“;
2. Кандидатът/получателят на финансова помощ трябва да има седалище и адрес на управление – за еднолични търговци и юридическите лица, на територията на община Разлог;
3. Кандидатите за подпомагане за инвестиции в преработка и маркетинг на дървесина са допустими за подпомагане само ако преработват не повече от 10 000 куб. м обла дървесина годишно.
4. Кандидатите за подпомагане за инвестиции в преработка и маркетинг на горски продукти представят бизнес план за доказване на икономическа жизнеспособност.

Допустими дейности:

1. Инвестиции в преработка и маркетинг на горски продукти преди индустриалната преработка на дървесината;
2. Инвестициите по т.1 предвидени в проекта трябва да бъдат осъществени на територията на действие на МИГ

Допустими разходи:

1. Изграждане, придобиване или подобрене на сгради и други недвижими активи необходими за първичната преработка на дървесината, както и закупуването на земя, когато са пряко свързани с изпълнението на проекта;
2. Закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване за първична преработка на дървесината, както и други работни операции, предхождащи промишлената преработка, до пазарната цена на актива;
3. Общи разходи, свързани с инвестицията, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за техническа осъществимост;
4. Нематериални инвестиции: придобиването или развитието на компютърен софтуер и придобиването на патенти, лицензи, авторски права, търговски марки и т.н.

Недопустими разходи са:

1. Разходите за поддръжка и текущи разходи не са допустими за подпомагане по тази мярка.
2. Разходи възникнали при изпълнение на договори за лизинг, разходи за застраховки, разходи за лихви, разходи за неустойки и такси, други разходи, свързани с договора за лизинг, режимни разходи и разходи за застраховки;
3. Разходите за ДДС, които подлежат на възстановяване в съответствие с националното законодателство в областта на ДДС.
4. Закупуване на оборудване втора ръка;
5. Принос в натура;
6. Инвестиция, за която е установено, че ще оказва отрицателно въздействие върху околната среда;
7. Разходи извършени преди подаването на заявление за финансиране от страна на бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са направени или не, с изключение на разходите за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултантски услуги извършени след 01.01.2014 г.

Финансови условия и интензитет на помощта:

Минимален размер на допустимите разходи – левовата равностойност на 5 000 евро.

Максимален размер на допустимите разходи – левовата равностойност на 200 000 евро.

Размерът на финансовата помощ е до 50 % или 65 % от допустимите разходи, но не повече от левовата равностойност на 75 000 евро.

Интензитетът на помощта по тази мярка е 65%, съгласно Приложение №2 – Размер и ставки на помощта от Регламент (ЕС) 1305/2013 г. и изискванията на чл.9, ал.2, т.1 от НАРЕДБА № 22 от 14 декември 2015 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

Критерии за избор на проекти и тяхната тежест:

№	Критерии за избор	Точки
1	Проектът е свързан с внедряване на иновации	10
2	Инвестиции за подобряване на енергийната ефективност на предприятието	30
3	Доставяната техника по проекта притежава валиден сертификат за съответствие с одобрения тип (сертификат за одобрение на типа на Европейската общност);	30
4	Проектът разкрива поне едно ново работно място при запазване на съществуващите.	30
	Общо	100

Проекти получили „0“ точки от оценка не се предлагат за класиране от Комисията за избор на проекти (КИП) и не се допускат до подпомагане.

МЯРКА 19.2.323 „РАЗВИТИЕ И ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА ТЕРИТОРИАЛНАТА ИДЕНТИЧНОСТ“

Описание на мярката и нейните цели: Мярката е насочена към развитието и популяризирането на териториалната идентичност на основата на природните ресурси, културното наследство и териториалната селска идентичност на обичаи, традиции и фолклор. Ще се насърчи създаването на партньорства между местни организации за изпълнение на съвместни проекти, включващи дейности в областта на опазването и възстановяване на селското природно и културно наследство и интегрирането им с развитието на туризма и повишаване привлекателността на района като туристическа дестинация за различни видове алтернативен туризъм – екологичен, планински, селски, културен, фолклорен, фестивален и др.

Основната цел е да бъдат подпомогнати кандидати, чийто проекти допринасят за съхраняването и развитието на селското природно и културно наследство и укрепване на селските общности като уникален социален, природен и културен актив в населените места от територията на община Разлог.

Допустими дейности:

1. Изготвяне на проучвания и планове за опазване, реставрация, рехабилитация, защита и управление на места с природна, културна, археологическа и архитектурна стойности.
2. Подготовка и прилагане на програми за информиране за проблемите на околната среда и устойчивото развитие;
3. Инвестиции, свързани с поддръжката, възстановяването и подобряването на природното наследство и с обекти от особено значение за местната общност, свързани със селския фолклор и обичаи, или част от селския пейзаж;
4. Дейности за опазване, възстановяване и насърчаване на териториалната идентичност и местните продукти;
5. Разработване на интерпретационни програми и подготовка на водачи и аниматори за тяхното прилагане;
6. Дейности по съхраняване, идентифициране, възстановяване и обновяване на природното и културно наследство на територията;
7. Инвестиции в нематериално културно наследство: изследване, документиране и съхраняване на елементи от нематериалното културно наследство, в т.ч. местния фолклор; опазване на природни пространства и мемориални места; популяризиране, предаване и възраждане на различни аспекти на културното наследство;
8. Дейности свързани с промотиране и популяризиране на проектите.

Допустими за подпомагане са само дейности, които ще се изпълняват на територията на община Разлог.

НЕ се предоставя финансова помощ за следните дейности:

1. Изграждане и обновяване на инфраструктура и закупуване на оборудване за лов, скално катерене и голф;
2. Дейности в сектор рибарство и аквакултури;
3. Хазарт.

Допустими кандидати:

1. Община Разлог;
2. Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел;
3. Читалища, вписани по Закона за народните читалища;
4. Кандидатите трябва да имат седалище на територията на **община Разлог**;
5. Кандидат може да бъде местно партньорство между две или повече ЮЛНЦ със седалище и адрес на управление община Разлог. Изискването за седалището и адрес на управление се отнася за Водещия партньор - получател на помощта и за всеки един от партньорите.

Допустими за финансова помощ са следните разходи:

1. Разходи за полева инвентаризация/проучване на физически блокове в територии с висока природна стойност.
2. Разходи за оценка, изготвяне на препоръки за запазване статута на земеделски земи с ВПС на ниво физически блок (обезлесяване или дозалесяване);
3. Разходи свързани с идентифициране на потенциални земеделски земи с ВПС и включването им в официален списък за получаване на компенсация.
4. Разходи свързани с проучване, провеждане на археологически разкопки, консервиране и/или възстановяване на паметници на културата с местно значение.
5. Разходи за устройство и развитие инфраструктурата на туристически зони.
6. Разходи за обучение и подготовка на водачи и аниматори.
7. Разходи за почистване на териториите от ТБО.
8. Разходи за създаване на местна туристическа и културна инфраструктура, извън тези, които са допустими по мярка 7.5 от Стратегията на МИГ Разлог.
9. Реконструкция на съществуващите характерни елементи на територията на МИГ, реставриране и консервиране.
 - 1)Разходи, свързани с прякото изпълнение на реставрационните, строително-ремонтните и строително-

	<p>монтажните дейности;</p> <p>2)Непредвидени разходи в размер до 5% от стойността на одобрените разходи</p> <p>10. Разходи за създаване, съхраняване и обогатяване на сбирки(исторически, етнографски и др.)</p> <p>11. Разходи за почистване, съхраняване, възстановяване и поддържане на значими природни и културно-исторически обекти, в т.ч. археологически, както и терените около тях.</p> <p>12. Разходи за изготвяне на информационни материали – плакати, статии, радио и телевизионни предавания, атласи и карти на територията, табели и др.</p> <p>13. Закупуване на оборудване и обзавеждане на сгради, които са част от културното наследство.</p> <p>14. Разходи за проучвания и изработване на материали за идентифициране, документиране, изследване и/или съхраняване на нематериалното културно наследство.</p> <p>15. Разходи за провеждане на фестивали, събори, организиране на изложби, семинари.</p> <p>16. Разходи за изграждане на партньорства и създаване на мрежи между различни културни институции/музеи, музейни сбирки, читалища, общини, НПО и частни лица/</p> <p>17. Общи разходи, свързани с: консултации, проучвания, стратегии, хонорари за правни услуги,архитекти, инженери, разработване на продукти, разработване и въвеждане на системи за управление, разработване и разпространение на рекламни и информационни материали, придобиване на патентни права и лицензи, такси и разходи, необходими за изготвяне и изпълнение на дейностите по проекта в общ размер на 12 % от допустимите разходи.</p> <p>18. Консултациите, пред-проектните изследвания, подготовка и окомплектоване на пакета от документи за кандидатстване и консултантски услуги, свързани с изпълнението и отчитане на дейностите по проекта до изплащане на помощта, и не могат да надвишават 5 % от сумата на допустимите разходи.</p> <p>Финансова помощ за предварителни разходи, свързани с подготовка на проектно предложение се предоставя само в случаите, когато същите са извършени действително и са направени не по-рано от една година преди датата на кандидатстване.</p> <p>Финансова помощ не се предоставя за разходи, посочени в чл. 21 от Наредба №22 от 14 декември 2015г. за прилагане на подмярка 19.2“Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР 2014-2020г.</p> <p>Финансови условия и интензитет на помощта:</p> <p>Минимален размер на допустимите разходи – левовата равностойност на 10 000 евро.</p>
--	--

	<p>Максимален размер на допустимите разходи – левовата равностойност на 200 000 евро.</p> <p>Размерът на финансовата помощ е до 100 % от допустимите разходи, но не повече от левовата равностойност на 85 000 евро.</p> <p>Интензитетът на финансовата помощ е в размер на:</p> <p>100 % от одобрените разходи, когато получателят е публично лице и проектът не генерира приход,</p> <p>70% от одобрените разходи, когато получателят е публично лице и проектът генерира приход.</p> <p>Критерии за избор на проекти и тяхната тежест:</p>		
	№	Критерии за избор	Точки
	1	Проектът води до формиране на местен материален и/или нематериален туристически продукт, посредством утвърждаване на местна идентичност	10
	2	Проектът цели съхраняване, идентифициране, възстановяване и обновяване на природното и културно наследство на територията на МИГ Разлог	10
	3	Проектът се изпълнява в партньорство между две и повече от две организации, регистрирани на територията на МИГ Разлог	25
	4	Проектът е предложен от кандидат с минимум двугодишен опит и поне един успешно изпълнен проект.	20
	5	Проектът е предложен от кандидат, регистриран повече от една година преди датата на одобряване на Стратегията и няма реализиран проект чрез външно финансиране	10
	6	Резултатите от проекта са устойчиви за повече от три години след неговото реализиране.	15
	7	Проектът оказва положително въздействие върху идентифицираните в Стратегията уязвими групи.	10
		Общо	100
<p><u>Проекти получили „0“ точки от не се предлагат за класиране от Комисията за избор на проекти (КИП) и не се допуска до подпомагане.</u></p>			
ОПОС (ЕФРР)	Няма включени мерки		
ОПНОИР (ЕСФ)	Няма включени мерки		
ОПРЧР (ЕСФ)	Няма включени мерки		
ОПИК	Няма включени мерки		
ПМДР (ЕФМДР)	Няма включени мерки		

6. Финансов план:**6.1. Индикативно разпределение на средствата по програми/фондове и по мерки:**

<i>Код на мярката</i>	<i>Име на мярката</i>	<i>Общо за периода на стратегията</i>	
		<i>лева</i>	<i>%</i>
	Мерки, финансирани от ПРСР 2014 – 2020 г. (ЕЗФРСР)		
4.1	Инвестиции в земеделски стопанства	234 699,60	8,00%
4.2	Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти	234 699,60	8,00%
6.4	Подкрепа за инвестиции в установяването и развитието на неселскостопански дейности	1 437 535,05	49,00%
7.2	Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура	195 583,00	6,67%
7.5	Подкрепа за публично ползване в инфраструктура за отдых, туристическа информация и малка по мащаб туристическа инфраструктура	117 349,80	4,00%
8.6	Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти	146 687,25	5,00%
	Мерки, които не са част от ПРСР 2014 – 2020 г. , но са включени в Регламент (ЕС) № 1305/2013 (финансирани от ЕЗФРСР)		
	Няма планирани мерки		
	Мерки, извън обхвата на мерките от Регламент (ЕС) № 1305/2013, но съответстващи на целите на регламента (финансирани от ЕЗФРСР)		
19.2.323	Развитие и популяризиране на териториалната идентичност	567, 190.70	19.33%
	ОБЩО ЗА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР:	2, 933, 745.00	100 %
	<i>Текущи разходи и популяризиране на стратегия за водено от общностите местно развитие (25 на сто от общите публични разходи от ЕЗФРСР, включващи разходите по подмярка 19.2 и подмярка 19.4)</i>	<i>977 915.00</i>	<i>25%</i>

6.2. Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по програми и по мерки:

Стратегията за ВОМР на МИГ-Разлог се финансира изцяло от ЕЗФРСР. При планирането на бюджета по мерки се взе предвид следното:

- Инвестиционните намерения на заинтересованите страни от местната общност (известни от проведените работни срещи и събраните проектни фишове);
- Нагласите и заявените потребности на участниците в процеса на подготовка на стратегията по отношение развитието на населените места - известни от проучвания, интервюта, срещи за консултиране и анкети;
- Анализа на силните и слабите страни, възможностите и заплахите - SWOT;
- Управлението на Стратегията на МИГ, включително и опитът от СМР 2011-2015.

Планирането е процес, в основата на който стоят определен брой различни допускания. Колкото повече допускания правим, толкова повече увеличаваме риска това, което планираме, да не се случи или да се случи, но със значителни отклонения от заложеното. При разпределението на бюджетите по мерките са използвани **два подхода**, благодарение на които планирането да бъде максимално реалистично:

Първият се основава на инвестиционните намерения на заинтересованите страни в общността, които бяха установени чрез:

1. Провеждане на работни срещи, фокус групи, обсъждания и консултации – на тези срещи бяха споделени потребности, възможности и конкретни идеи за проекти;
2. Попълване на проекти фишове с информация за идеята на проекта, вида на инвестицията (строителни работи, машини, съоръжения, оборудване, селскостопанска техника, транспортни средства, въвеждане на стандарти за качество и др.), обща стойност на проекта, размера на исканата субсидия.

Подходът се базира на:

- **Допускане, че ще бъдат оползотворени 1 500 000 евро за проекти по Стратегията на МИГ** (базирано на високата предприемаческа активност установена по време на проучването и изпълнението на СМР за периода 2007-2013 г.);
- **Допускаме, че хората с идея за проект не биха могли да прогнозираят с голяма точност стойността на инвестицията си, но с много по-голяма сигурност биха заявили инвестиционното си намерение.** Това е така, защото много от тях не са правили подробни проучвания за стойността на бъдещата си инвестиция. Трябва да отчетем и факта, че хората с инвестиционни намерения, участвали в процеса на разработка на Стратегията, не могат с точност да планират стойността на проекта.

Предимствата на този подход са в това, че правим само 2 допускания, едно от които е, че можем да усвоим сумата от 1 500 000 евро за проекти, което е подкрепено с проучване на територията, а второто допускане, описано по-горе, се основава на инвестиционните намерения на хората, без да се съобразява с парите необходими за тяхното реализиране. Практиката показва, че ако хората имат сериозни намерения, вероятността да ги реализират е много голяма, понякога независимо от непредвидените разходи и увеличението на стойността, заради конюнктурата на пазара.

Недостатъкът на този подход е невъзможността да се определят максималната стойност на субсидията за един проект по мерките от Стратегията. Освен това прогнозите в таблицата по-долу са в пряка зависимост от участниците в процеса на планиране. Колкото повече хора с различни намерения участват в процеса на планиране, толкова повече ще се променят параметрите в прогнозната таблица.

За да се прецизират мерките и размера на потенциалните индивидуални проекти се проведе допълнително проучване с попълване на проектни фишове от потенциални бенефициенти по Стратегията, в които се посочва името на потенциалния бенефициент, кратко описание на проектната идея, вид на инвестицията и прогнозен бюджет на проекта. При анализа на проектните фишове може да си съставим мнение за максималната и минималната стойност

на субсидията за финансиране на проекти по Стратегията на МИГ. Резултатът от анализа на проектните фишове се основава на посочени в тях прогнозни стойност за един проект, докато резултатът в работните групи се формира на база брой заявени инвестиционни намерения. Разпределението на бюджета по мерките в стратегията стана на база брой заявени проекти (по причини описани по-горе) и определяне на относителните дялове в % по мерки. Така получаваме отговор на въпроса «Каква част от броя на заявените инвестиционни намерения попадат в обхвата на мярка 4.1, 4.2, 6.4, 7.2, 7.5, и 19.2.323?». Този резултат ни дава възможност да изчислим размера на безвъзмездната финансова помощ за всяка една мярка като произведение между относителния дял на броя заявени проекти в процент и планирания по стратегията бюджет (1 500 000 евро за проекти). Определянето на максималния размер на помощта за един проект по съответната мярка стана на база проектните фишове и съгласуване на резултата с участниците в работните срещи. От методическа гледна точка - при обобщението на заявените проектни намерения от потенциални бенефициенти бе изготвен табличен математически модел с отнасянето на всяка проектна идея по подходяща за финансирането и мярка. Полученият общ бюджет надхвърли неколkokратно финансовия ресурс, за който ще се кандидатства, но даде сравнително точен ориентир относно намеренията и интереса на заинтересованите страни. Процентното съотношение се транспонира върху допустимия бюджет за проекти към стратегия за ВОМР на МИГ, обхващащ територия с население над 15 000 жители - левовата равностойност на 1,5 млн. евро. Стойността в лева е изчислена по фиксирания курс на БНБ 1€ = 1,95583 лева. Сумите, отнесени по мерки в т. 4.5. Йерархия на целите, вкл. резултати «Обем на БФП» по мерки (стр.29) и в т. 9. Индикатори (стр. 73) са със закръгление.

Минималния размер на допустимите разходи за един проект е определен на база на проведените проучвания, работни срещи и обсъждания по подготовка на стратегията.

Вторият подход за планиране е административният. Той се основава на капацитета за управление на средствата на МИГ (човешки ресурси най-вече), времето за кандидатстване, оценка и договаряне на проектите по Стратегията на МИГ. Началната дата за стартиране изпълнението на Стратегията на «МИГ-Разлог» е в пряка зависимост от нейното одобрение и сключването на договор с МЗХ и ДФ „Земеделие” за изпълнението й. Очакванията са това да стане най-късно в края на 2016 г. МИГ разполага със срок от 4 години (48 месеца) за провеждане на процедури за кандидатстване с проекти по Стратегията, включително и тяхната оценка и договаряне (2017-2020). Позовавайки се на досегашния опит по администриране и управление на средствата от СМР за периода 2007-2013 (32 реализирани проекта), УС на МИГ смята, че е реалистично с този бюджет да бъдат изпълнени 35 проекта за целия период на договаряне, а именно 2017-2020 г.

Обединявайки двата подхода подробно описани по-горе, можем да обобщим и да дадем прогнози за мерки, брой проекти и бюджети, както следва:

Мярка	Планирани средства в евро	Мин.размер на допустимите р-ди в евро	Максимален размер на помощта в евро	Индикативен брой проекти
4.1	120,000.00	5,000.00	100,000.00	4
4.2	120,000.00	15,000.00	100,000.00	3
6.4	735,000.00	10,000.00	100,000.00	10
7.2	100,000.00	5,000.00	25,000.00	4
7.5	60,000.00	5,000.00	25,000.00	3
8.6	75,000.00	5,000.00	75,000.00	2
19.2.323	290,000.00	10,000.00	85,000.00	8
Общо	1,500,000.00			35

7. План за действие, показващ как целите са превърнати в действия:

Стратегическата рамка на Стратегията е структурирана около една основна цел, която е декомпозирана в три приоритета и шест специфични цели. Изпълнението на тези цели води до удовлетворяване на идентифицираните и избрани ключови потребности на общността, съобразно потенциала на територията на МИГ-Разлог.

За постигането на целите в стратегията са включени 7 мерки. За всяка от мерките е планиран финансов ресурс, чрез който ще се осъществят проекти в обхвата на допустимите дейности по всяка мярка (подробно описани в т.5). Разпределението на финансирането по мерки отговаря на нагласите и очакванията на заинтересованите страни.

Стратегията разчита на съфинансиране от ЕЗФРСР. Условието и редът за предоставяне на финансова помощ по Стратегията на МИГ Разлог са в съответствие с Глава четвърта „Условия и ред за предоставяне на финансова помощ от Стратегиите за ВОМР“ от Наредба № 22 за прилагане на подмярка 19.2. „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ (ВОМР) от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г.

Процедурите и обективните критерии за подбор на проекти към стратегията за ВОМР, които ще прилага МИГ Разлог са недискриминационни и прозрачни (съгласно реда и изискванията, определени в Раздел I „Процедура за подбор на проекти към стратегията за ВОМР на МИГ“). Подборът на проекти по всяка мярка ще се извършва посредством определените за всяка мярка критерии за избор и в съответствие с прозрачна и предварително оповестена на всички потенциални бенефициенти процедура, разработена от МИГ и одобрена от УО на ПРСР. Подборът на проекти ще се извършва периодично по една или група подмерки от Стратегията като:

1. Не по-късно от 30 ноември на предходната година Управителният съвет на МИГ Разлог ще одобрява и публикува на електронната си страница индикативен график за приема по съответните мерки/подмерки от стратегията за ВОМР за следващата календарна година.
2. Управителният съвет на МИГ взема решение за обявяване на подбор на проекти при съобразяване с индикативния график и одобрява покана за прием на заявления от потенциални получатели на финансова помощ.

В годината на одобряване на СМР, УС на МИГ Разлог ще приеме индикативен график за прием на проекти в срок до два месеца от подписване на договор за одобрение на СВОМР, ако е възможно да бъде реализиран прием на проекти през същата. Периодът за прием на проекти се определя с решение на УС на МИГ, но не може да е по-малък от един месец.

МИГ Разлог ще поддържа деловодна система и архив, от които може да бъдат проследени актовете на органите на МИГ, ще информира, консултира и подпомага подготовката на проекти на потенциалните кандидати и изпълнява всички останали дейности, посочени в чл. 62 Раздел II „Задължения на страните по договора във връзка с изпълнението на стратегията за ВОМР“ на Наредба № 22 на МЗХ.

Всички одобрени проекти за финансиране от ЕЗФРСР се изпълняват в срок до 24 месеца, считано от:

- датата на подписването на договора за предоставяне на финансова помощ с ДФЗ –

Разплащателна агенция за кандидати, които не са възложители по смисъла на ЗОП;

- датата на уведомяване на получателя на финансова помощ за решението за съгласуване/отказ за съгласуване на последната по време процедура за избор на изпълнител по проекта, когато получателят е възложител по ЗОП.

МИГ Разлог и получателите на финансова помощ при изпълнение на стратегията за ВОМР ще осигурят публичност на дейността си и на източниците на финансиране съгласно изискванията, посочени в Единния наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020 г., съгласно приложение № 2 от Националната комуникационна стратегия за програмен период 2014-2020 г.

За осигуряване на публичност и прозрачност за своята дейност МИГ публикува на интернет страницата си и следната информация:

1. Одобрената Стратегия за водено от общността местно развитие, първоначално одобрения бюджет и всички последващи изменения;
2. Всички решения и протоколи от заседания на Общото събрание и Управителния съвет;
3. Актуален списък на членовете на Общото събрание и Управителния съвет, съдържащ данни за физическите лица и/или юридическото лице, сектор, на който е представител и групата от заинтересовани лица, които представлява;
4. Устав на МИГ Разлог и неговите изменения и допълнения;
5. Регистър на обществените поръчки, който съдържа информация за избрани изпълнители, дейности, срок и стойност на поръчките;
6. Профил на купувача съгласно чл. 22б ЗОП;
7. Списък на физическите и юридическите лица, с които МИГ Разлог има сключен договор, както и предмета на сключения договор;
8. Електронен регистър с проектите, подадени по стратегията за ВОМР;
9. Декларациите за липса/наличие на конфликт на интереси на членовете на комисията за избор на проекти;
10. Критериите за оценка на проектите;
11. Решенията на Комисията за избор на проектите и на Управителния съвет за одобрение на проектите;
12. Правилата за работа на МИГ-Разлог;
13. Доклади за дейността и финансовите отчети за дейността на МИГ Разлог, представени в Централния регистър при Министерството на правосъдието;
14. Годишни доклади за отчитане изпълнението на стратегията за ВОМР, представяни пред водещия фонд - ЕЗФРСР.

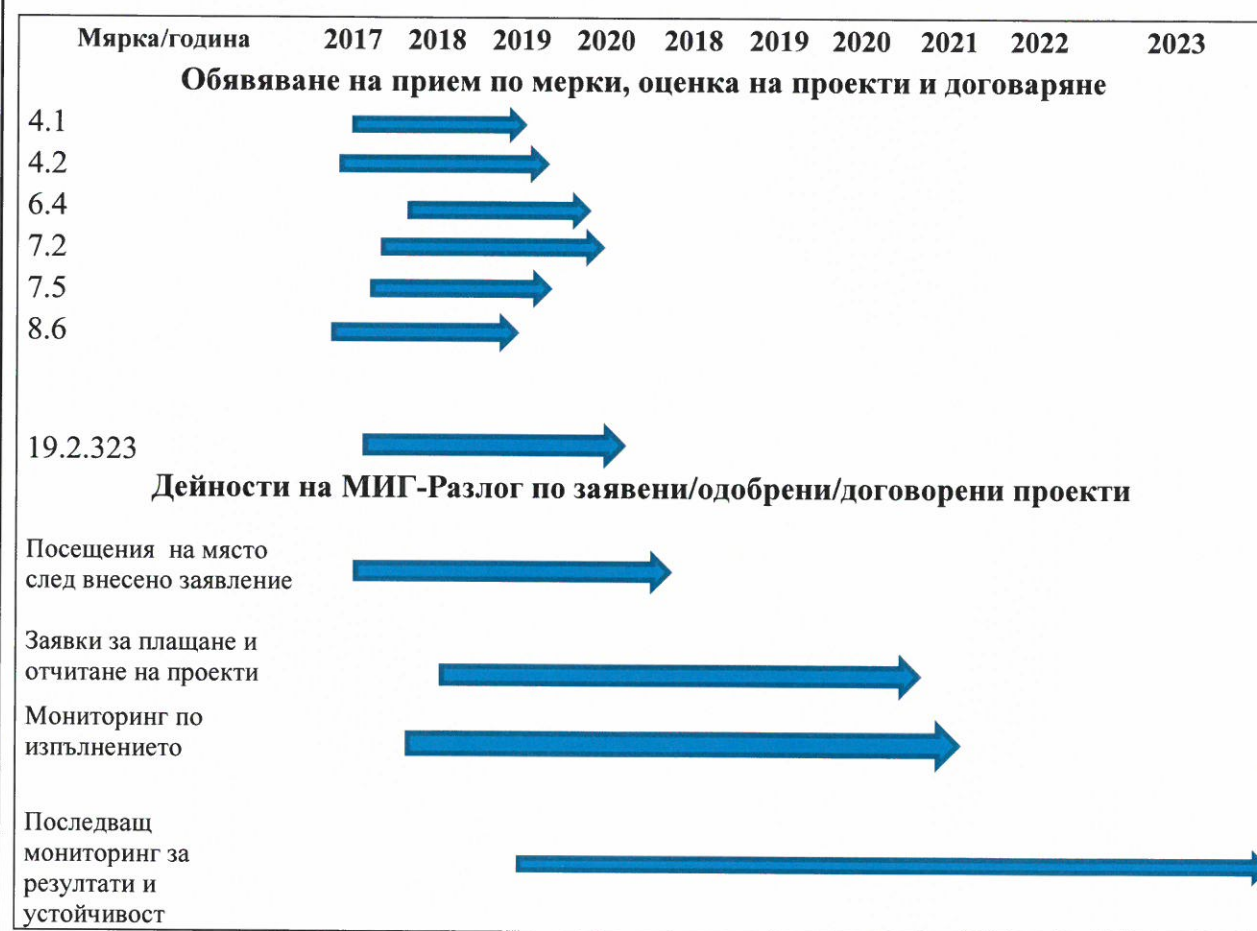
Воденото от общността местно развитие е метод за включване на партньори на местно равнище, включително на гражданското общество и местните икономически субекти в разработването и прилагането на местни интегрирани стратегии, които помагат на своите региони и спомагат за преход към по-устойчиво бъдеще. Той може да бъде особено мощен инструмент, особено по време на криза, който да покаже на местните общности, че могат да предприемат конкретни стъпки към форми на икономическо развитие, които са по-интелигентни, по-устойчиви и по-приобщаващи в съответствие със стратегията Европа 2020. Основните предимства на подхода отдолу-нагоре, са следните:

- Местните участници имат по-добро познаване за местните предизвикателства, на

които трябва да се обърне внимание и за наличните ресурси и възможности

- Затова са в състояние да мобилизират местни ресурси за процеса на развитие по начин, който не може да се осъществи с подходи отгоре-надолу.
- Това дава на местните участници по-голямо чувство за отговорност и ангажираност към проектите, което им позволява да се възползват направят най-добре от местните активи.
- Въпреки това, подходът на водено от общността развитие може да бъде ефективен само ако развива на доверие между участниците и се поддържа от трайни местни структури с необходимия опит и експертни знания.

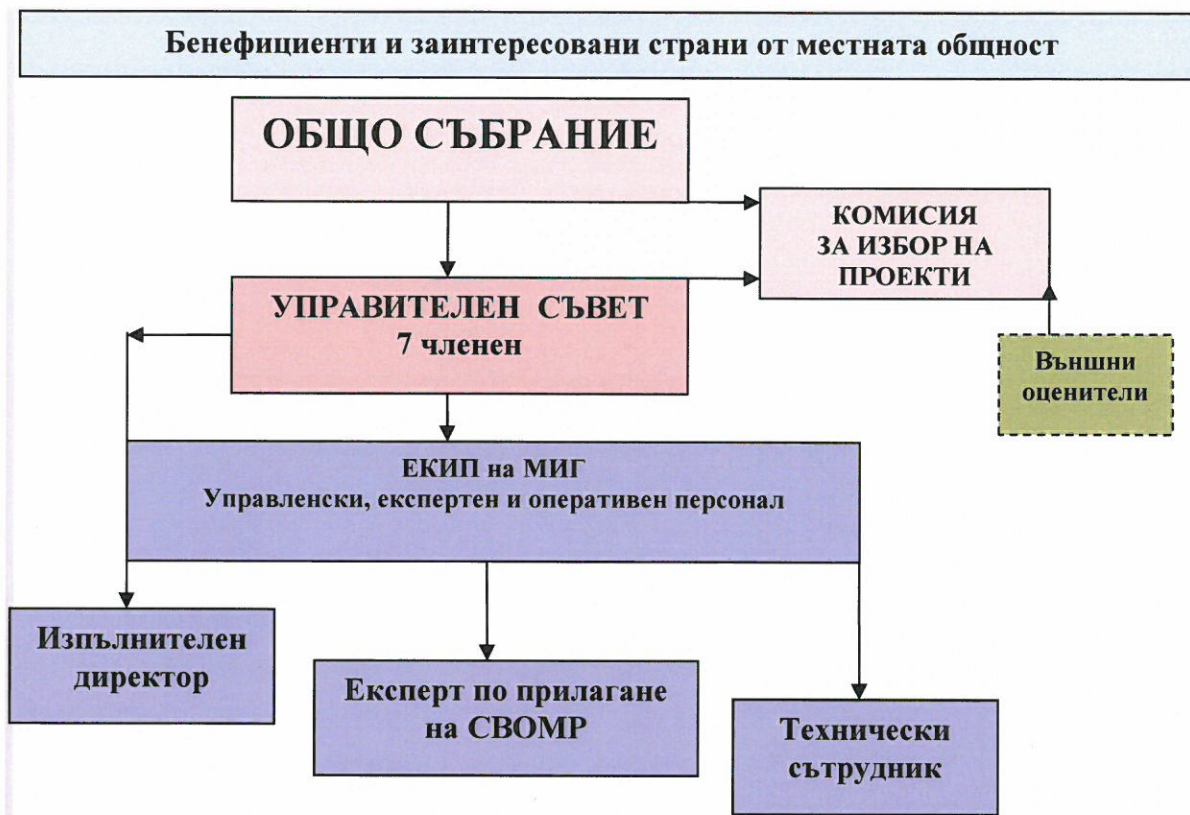
Времевият график за изпълнение на Стратегията - планиран индикативно по години:

8. Описание на уредбата за управлението и мониторинга на стратегията, която показва капацитета на инициативна група да изпълни стратегията, и описание на специфичната уредба относно оценката:

8.1. Организационна структура на МИГ:

- организационна структура/схема

8.2. Управление на МИГ:

- органи за управление и контрол;

Управлението на Сдружението се осъществява от:

- Общо събрание – върховен колективен орган;
- Управителен съвет – върховен управителен орган;
- Председател на УС – представляващ МИГ;
- Изпълнителен директор – представляващ МИГ.

Контролът се осъществява от Комисии от състава на УС и ОС, и чрез възложен независим външен одит.

Съгласно Устава на СНЦ «МИГ-Разлог»:

Общото събрание е върховен колективен орган. Членовете на Общото събрание (ОС) са физически и юридически лица, които са представители на публичния, стопанския и нестопанския сектор на територията, като част от публично-частното партньорство, на което се основава МИГ. Броят на представителите на никой от секторите не може да надвишава 49% от общия брой на членовете на Общото събрание.

Към момента на кандидатстване с настоящата СВОМР, в

	<p>Общото събрание на СНЦ «МИГ-Разлог» членуват 60 физически и юридически лица от 7 населени места на територията. Трите сектора са представени както следва: ПС- 2 (3,33%); НС-29 (48,33%); СС-29 (48,33%).</p> <p>Общото събрание приема всички важни решения, свързани с дейността на Сдружението, описани в Устава, както и решенията за промяна в самия устав.</p> <p>Текущата дейност на МИГ между две общи събрания се ръководи от Управителен съвет, избран от ОС.</p> <p>В съответствие с чл.42 от Устава Управителният съвет е колективен орган за управление на Сдружението. УС се състои от общо 7 физически лица и представители на юридически лица – членове на Сдружението. В състава на УС задължително се включва представител на Община Разлог, определен с решение на Общинския съвет. УС се избира от ОС за срок от 5 години, но за не повече от два последователни мандата. Мандатът на член на УС може да бъде прекратен предсрочно в определени случаи, съгласно устава. При избора на членове на УС, се съблюдават следните принципи: Представителството на никой от секторите – публичен, стопански и нестопански, не може да превишава 49% от общия брой на членовете на УС. Представителството на Община Разлог в УС е от 1 член, а останалите 6 члена на УС се избират сред членовете на Сдружението, които са: физически лица с постоянен адрес на територията на община Разлог, самоопределили се като представители на нестопанския сектор или представители на юридически лица със седалище или клон на територията на община Разлог. Юридическите лица са от: стопанския сектор, включително земеделски и неземеделски бизнес, банков сектор; и от нестопанския сектор - браншови организации и сдружения, НПО.</p> <p>Съгласно чл.44 от Устава, членовете на УС трябва да живеят и работят на територията на действие на СМР на Сдружението, да притежават подходяща професионална квалификация и опит за постигане целите на Сдружението и да не са осъждани за престъпления от общ характер. Правомощията и отговорностите на Управителния съвет са определени от чл.45-46 от Уставана СНЦ «МИГ-Разлог».</p> <p>Сдружението се представлява от Председателя на УС и от Изпълнителния директор заедно и поотделно.</p> <p>Правомощията на Председателя на УС са регламентирани в чл.53на Устава: Председателят на УС ръководи</p>
--	--

	<p>оперативно текущата дейност на Сдружението; Представява Сдружението пред трети лица, пред държавните органи, обществените организации и други физически и юридически лица в страната и чужбина; Подготвя и предлага проекти за решения на УС; Свиква и ръководи заседанията на Управителния съвет; Отчита се за дейността си пред Управителния съвет; След одобрение на щатното разписание от УС, назначава, освобождава и упражнява дисциплинарна власт по отношение на изпълнителния директор за извършване на оперативната дейност на Сдружението; Подписва договори за финансиране на проекти от страна на Сдружението с бенефициенти от местните общности по правилата и разпоредбите на финансиращи организации, включително с МЗХ и ДФ "Земеделие" по подхода ЛИДЕР и WOMP; Съгласно чл.54. при отсъствие на Председателя, заместник-председателят на УС изпълнява функциите, посочени в чл. 53 от Устава.</p> <p>Изпълнителен директор. Съгласно чл.59 от Устава Изпълнителният директор се избира от УС и се назначава от Председателя на УС в съответствие с изискванията на финансиращата програма за съответния програмен период. Изпълнителният директор може и да не е член на Сдружението. Той е и представляващ Сдружението съгласно Устава, ако е вписан в Решение на Благоевградски окръжен съд. Отговорностите и задълженията му са описани по-долу, тъй като изпълнителният директор е част от Екипа на МИГ.</p>
<p>- описание на позициите и изискванията към изпълнителния директор и персонала.</p>	<p>Екипът или административният персонал на МИГ-Разлог се състои от: служители на утвърдени от УС позиции и избрани в съответствие с предварително оповестени изисквания, които при осигурено финансиране се назначават на трудов договор за изпълнение на проект. За прилагане на стратегията са утвърдени три работни позиции:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнителен директор • Експерт по прилагане на Стратегията • Административен сътрудник <p><i>Счетоводството на Сдружението е възложено на външен изпълнител – счетоводно предприятие.</i></p> <p>Изпълнителният директор има следните отговорности и задължения: Осигурява изпълнението на решенията на Управителния съвет в съответствие с устава, правилника и законодателството; Изготвя и предлага за приемане от УС</p>

стратегически и годишен план за работа на Сдружението, както и годишен проекто-бюджет; Организира набирането на средства за дейността на Сдружението; Сключва трудови и граждански договори и ръководи административния персонал на Сдружението; Решава въпроси, които в съответствие с Устава на Сдружението му бъдат възложени от УС; Отговаря за прилагането на стратегията в съответствие с изискванията на приложимата нормативна уредба; Организира и ръководи текущата дейност на Сдружението; Разпорежда се с движимата собственост и финансовите средства на Сдружението, в съответствие с предоставените му от Управителния съвет правомощия и настоящия Устав; Представява Сдружението пред трети физически и юридически лица, банкови институции, данъчни администрации, органи на съдебната и изпълнителната власт.

В съответствие с приложимите нормативни актове, Изпълнителният директор трябва да отговаря на следните

Изисквания за заемане на длъжността:

1. Завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“;
2. Професионален стаж най-малко 5 години;
3. Управленски опит най-малко две години;
4. Опит в реализиране на проект, програма или стратегия със стойност над 100 хиляди лева, финансирани от ЕС или от други международни донори и на най-малко 1 г. опит в изпълнението на подхода ЛИДЕР.

Други изисквания по длъжностна характеристика.

Експерт по прилагане на Стратегията за BOMP.

Основните функции и отговорности на Експерта са свързани с прилагането на одобрена за финансиране Стратегия за BOMP. В периода на прилагане неговите задължения са: да консултира потенциални бенефициенти, като оформя писмени информационни карти за всяка консултация; да участва в подготовката на процедури за прием на проектни предложения; да организира входирането и оценката за административно съответствие на проектните предложения; да подготвя проектите за оценка от външни експерти; да подпомага работата на Комисията за избор на проекти; да подготвя документацията на одобрените проекти по отделните приеми за входиране в ДФЗ. Друга част от задълженията са свързани с мониторинг и консултиране на бенефициентите

	<p>при изпълнението и отчитането на договорени проекти, както и с извършване на мониторингови посещения на място, фотозаснемане и изготвяне на протоколи и становища от проверките; обобщаване на информацията в периодични и годишни мониторингови доклади. Експертът участва в цялостната дейност на организацията, вкл. в работата с целевите групи, в т.ч. уязвими и малцинствени групи от територията на прилагане на СВОМР. Задълженията и отговорностите на Експерта са подробно описани в приложената длъжностна характеристика.</p> <p>Изисквания за длъжността:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“; 2. Професионален стаж най-малко две години; 3. Опит в реализиране на проекти/договори, финансирани от ЕС или други международни донори и на най-малко 1 г. опит в изпълнението на подхода ЛИДЕР. <p>Технически сътрудник.</p> <p>Организира документооборота, свързан с дейността на Сдружението, с проектните предложения и сключените договори при прилагане на подхода «Водено от общностите местно развитие» от ПРСР за периода 2014-2020 година. Завежда пълен архив на документацията на Сдружението, включително документацията и проектните досиета от предишния програмен период, която подлежи на задължително съхранение. Поддържа и актуализира базата данни с контактна информация на партньори, експерти, институции и органи, с които Сдружението работи и при необходимост провежда или организира комуникация и кореспонденция с тях. Отговаря за техническото изготвяне и оформяне на информационни материали по прилагане на стратегията и дейностите с местната общност. Изпълнява всички задължения, подробно описани в приложената длъжностна характеристика.</p> <p>Изисквания за длъжността:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“; 2. Професионален стаж най-малко две години; 3. Опит в реализиране на проекти/договори, финансирани от ЕС или други международни донори.
--	---

	<p>Допълнителни изисквания за всички служители:</p> <p>Работа с MSOffice, Word, Excel, електронна поща и Internet; Да познават добре изискванията на ПРСР 2014-2020, подхода BOMP и оперативните програми на национално ниво, регламенти на ЕС, практики и процедури на Държавен фонд „Земеделие” - Разплащателна агенция; Възможност за работа на гъвкаво работно време; Да имат възможност да участва в обучения и работни срещи в рамките на ненормирано работно време; Способност да анализират информация, да я синтезират и да представят резултатите.</p>
--	---

8.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за BOMP:

Сдружение “Местна инициативна група-Разлог” е доброволна, независима организация с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност, по смисъла на чл. 2 и чл. 19 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел и регистрирано по реда на същия Закон, което чрез своите членове – български дееспособни и правоспособни физически и юридически лица, допринася за удовлетворяване на нуждите и реализиране на инициативите на местната общност. При учредяването си през 2010 г. и при упражняване на своята дейност, Сдружението се ръководи от **принципите на подхода ЛИДЕР, така както са формулирани в чл.61 от Регламента на Съвета 1698/2005 и документи свързани с прилагането му, а именно: териториален подход; създаване на публично-частни партньорства; подход „отдолу-нагоре”; многосекторен подход; иновации; сътрудничество; работа в мрежа.** Сдружението възприема принципите и спазва правилата и нормативната база, приложими за Местните инициативни групи в Република България. В програмен период 2014-2020 година, Местна инициативна група – Разлог прилага подхода „Водено от общностите местно развитие“ като част от общата селскостопанска политика на ЕС, базирана на подхода ЛИДЕР.

СНЦ „МИГ-Разлог“ е създадена като публично-частно партньорство при прилагане на подхода ЛИДЕР по подмярка 431-2 „Придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответните територии за потенциални местни инициативни групи в селските райони“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г. в изпълнение на Договор за предоставяне на финансова помощ № РД 50 – 191/03.06.2009 г. В основата на първоначално създаденото публично-частно партньорство са Община Разлог, Бизнес Център “Места” ЕООД и Сдружение с нестопанска цел „Международни Инициативи за Сътрудничество”(МИС). В хода на изпълнение на проекта се привличат още партньори от стопанския и неправителствения сектор, както и граждани, които стават учредители на СНЦ „МИГ-Разлог“ при неговата регистрация в Благоевградски окръжен съд през 2010 г. В дейността на СНЦ „МИГ-Разлог“ от създаването му до настоящия момент като членове на Общото събрание участват представители на публичния сектор/местната власт, частния/стопанския и неправителствения/граждански сектор. Представители и на трите сектора участват в управителния и контролния съвет на сдружението. Резултатите от успешното създаване на МИГ на територията на община Разлог и устойчивото публично-частно партньорство между трите сектора в общността, се изразяват в:

- По-висока степен на ангажираност на неформалните лидери в процеса на решаването на общинските проблеми и включване на всички заинтересовани страни в процеса на даване на предложения и вземане на решения за местното социално-икономическо развитие и подобряването на качеството на живот в населените места, попадащи в обхвата на дефиницията за селски и планински район;
- Повишена инициативност на местните предприемачи за генериране и реализиране на добри бизнес предложения;
- Активизиране на неправителствения сектор, изразяващ се в инициране и изпълнение на проекти и в създаване на нови неправителствени организации, които осъществяват своите цели в областта на екология, култура, социални дейности, спорт;
- Повишено доверие и развито партньорство между местните бизнес, власт и общност;
- Повишено качество на живот във всички населени места на общината Разлог;
- Възможности за реализация на бизнес проекти с генериране на заетост и повишаване на конкурентоспособността на предприятията;
- Повишена привлекателност на района, въз основа на неговото облагородяване чрез изпълнение на проекти с обществена значимост;
- Ангажиране на много представители на различни социални, възрастови, професионални групи в дейности, съобразно техните интереси и предпочитания – култура, спорт, традиционни занаяти, опазване на околната среда, нови бизнес начинания.

Доказателства за административния капацитет на Местна инициативна група – Разлог са:

Досегашният опит от изпълнена Стратегия за Местно развитие на територията на община Разлог по подхода ЛИДЕР от ПРСР 2007-2013 г. и постигнати предварително заложените в нея индикатори за изпълнение и резултат. Настоящата стратегия е втората по ред, по която ще работи Сдружение „МИГ-Разлог“ след СМР през програмен период 2007-2013 г., фокусирана върху основна стратегическа цел „Подобряване качеството на живот чрез развитие на местните ресурси“, която бе изпълнена успешно, а приоритетите ѝ в голяма степен постигнати. Този факт е важен по 3 съображения: 1) „МИГ-Разлог“ разви *експертиза в управлението на проекти* и на СМР като цяло; 2) В общността, в следствие на множество и разнообразни обучения и срещи, както и от изпълнението на проекти по СМР се разви *култура на доверие към този инструмент за развитие* и към хората, които го управляват; 3) В следствие на изпълнените по предходната СМР проекти (32 броя) и на отчитане на резултатите и въздействието им върху територията в общността има силна мотивация и очаквания за продължаване на досегашната дейност.

Изпълнени проекти и договори за безвъзмездна финансова помощ:

- Договор № РД 50-149/13.10.2011 г., сключен между Министерство на земеделието и храните, ДФ „Земеделие“ – Разплащателна агенция и Сдружение „МИГ-Разлог“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка „Прилагане на стратегии за местно развитие“ и по мярка „Управление на местни инициативни групи, придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия за МИГ, прилагащи стратегии за местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2007-2013 година.
- Договор № РД 50-169/22.10.2014 г. по мярка 421 „Вътрешнотериториално и транснационално сътрудничество“ от Програмата за развитие на селските райони за

периода 2007-2013 година. Проектът е партньорски, между МИГ от три страни-членки на ЕС: МИГ „Terres Romanesques Pays Catalan” Франция, МИГ „Pieriki Anaptixiaki S.A.-O.L.A.” Гърция, „МИГ-Разлог България”. Обединяващото между тях е, че действат на територията на планински райони - Пиринеите, Олимп и Пирин. Главна цел е създаването на мрежа от емблематични средиземноморски планини и насърчаване развитието на разнообразен и всесезонен туризъм на териториите на партньорите, чрез съвместен подход за устойчиво използване и съхранение на историческото, природно и културно наследство на тези планинските райони.

Изградените партньорства и капацитетът на самата организация: В МИГ - Разлог членуват осем местни юридически лица с нестопанска цел, регистрирани като сдружения по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, както и две читалища и едно училище. Неправителствените организации, които участват в МИГ-Разлог са с много добър капацитет и значителен опит в изпълнени проекти. Хората в Общото събрание, които участват като физически лица или от страна на стопанския сектор са ключови за местната общност личности, с образование, експертни познания и опит в различни области – екология, земеделие, история и музейно дело, туризъм, право, финанси, счетоводство и контрол, ландшафтна архитектура, стопанско управление. Над 50% от членовете на УС притежават отличен административен и управленски капацитет, както и опит по проекти.

Партньорства с други МИГ: Сдружение „МИГ-Разлог” вече има изградени партньорства и изпълнени съвместни дейности с МИГ от България, Франция, Гърция и Италия, опит в организиране на събития с партньори от различни страни. „МИГ-Разлог” е канен за участие в проекти и събития на национални и регионални организации, за да представя успешни практики по подхода ЛИДЕР. Поради разнообразната си и активна дейност и организиране на местни и международни събития, МИГ-Разлог често е обект на медийно отразяване на дейности и проекти от страна на национални и регионални телевизии и печатни издания, извън дейностите на самата организация за информация и публичност.

Екипът, който ще бъде ангажиран с прилагането на новата стратегия, както и основна част от членовете на УС, имат **опит от самото начало на прилагането на подхода ЛИДЕР** в България, като: *Изпълнителният директор* е участвал в прилагането на подхода „ЛИДЕР“ на територията на община Разлог от началото на подготвителната фаза през 2009 г. Избран е за председател на УС при учредяването на МИГ-Разлог през 2010 г. и в продължение на четири години управлява Сдружението, включително и оперативно управление на дейността на екипа, а от 2014 г. е назначен на длъжността изпълнителен директор при спазена процедура за одобрение от страна на УО на ПРСР. *Експертът по прилагането на стратегията и Техническият сътрудник* са били част от Екипа на същите позиции през целия период на изпълнение на Стратегията по подхода ЛИДЕР в периода на прилагането и 2011-2015 г.

Осигурен самостоятелен офис и помещения, извън работните, с достъпна среда:

МИГ-Разлог поддържа един и същ нает офис от 2012 г., в който има голямо самостоятелно помещение с две работни места за експерт и технически сътрудник, с обособен кът за провеждане на срещи с бенефициенти с конферентна маса и 10 стола; самостоятелен офис на директора, отделно помещение – Архивна стая, коридор с места за изчакване на посетителите; санитарни помещения. Офисът е на централно място в град Разлог, обозначен с табела. Тъй като офисът е на втори етаж, в същата сграда на партера е наето помещение с непосредствен достъп от улицата за изнесена ежеседмична приемна на МИГ с улеснен

достъп за хора с увреждания по график, или при заявяване по телефон или е-майл. Помещението се намира в Туристически информационен център на Сдружение „Дестинация – Разлог”, което е член на Общото събрание на «МИГ-Разлог». Залата е удобна и подходяща за приемане на малка група посетители, а в съседство има оборудван офис.

За провеждане на срещи, обучения, заседания на УС и др. дейности на МИГ-Разлог с представители на местната общност, Община Разлог с Решение на Общински съвет град Разлог от 28.01.2016 г. е предоставила на «МИГ-Разлог» подходяща оборудвана зала и помощно помещение, както и възможност за ползване на голямата зала на Общински съвет-Разлог при по-масови мероприятия. Залите се намират в сградата на Многофункционален младежки център гр.Разлог на централния площад на града. По този начин «МИГ-Разлог» осигурява равен достъп и за хора с увреждания до възможностите за участие, информиране и консултиране, които предлага на местната общност.

Оборудването на «МИГ-Разлог» е закупено по три изпълнени проекта и тъй като се поддържа добре, в момента офисите са оборудвани с 3 стационарни компютърни системи, една от които е и сървър, 3 лаптопа, 3 мултифункционални устройства за печат и копиране, 1 принтер, 1 мултимедийно устройство, 1 мултимедиен екран, 1 флипчарт. Обзавеждането включва достатъчно като брой и вид офис мебели – 5 бюра, 4 работни стола, 9 посетителски стола, 7 секционни офис шкафа, 1 метален шкаф за съхранение; 2 климатика.

За работата си на територията МИГ използва 7 местен лек автомобил „Дачия-Логан”, закупен през 2012 г. и поддържан в пълна изправност.

Финансов ресурс: «МИГ-Разлог» има сключен договор за дългосрочен безлихвен заем в размер на 60 000 лв. с Община Разлог. С решение на Общински съвет-Разлог от 28.01.2016 г. е удължен срокът на договора за заем с цел осигуряване на средства за разходите през подготвителния период за прилагане на подмярка 19.1, преди те да бъдат възстановени от ДФ»Земеделие», както и за осигуряване на начален финансов ресурс при евентуалното прилагане на подмярка 19.2 от мярка 19. WOMP. С цел дългосрочно осигуряване на финансов ресурс за целия период на изпълнение на бъдещата стратегия, на свое заседание, проведено на 25.05.2016 г., Общински съвет-Разлог приема решение в подкрепа на дейността на «МИГ-Разлог», с ангажимент за предоставяне на нов дългосрочен заем в размер на 35 000 лева, с което се изпълнява и условието за осигурен финансов ресурс над 3 % от средствата за управление. Тези средства, както и възстановените по подмярка 19.1. ще позволят да се пристъпи към изпълнение на дейностите, веднага след одобряване на Стратегията.

8.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:

Процесът на наблюдение на изпълнението на стратегията за местно развитие се основава на цялостната рамка на Програмата за развитие на селските райони и установените от МИГ Разлог правила, системи и процедури. Мониторингът и оценката на стратегията е непрекъснат процес на целенасочено и постоянно събиране на информация, свързана с изпълнението, анализ на тази информация и ползване на анализите с цел:

- ✓ Проследяване на напредъка на изпълнението на Стратегията
- ✓ Обективност при вземане на управленски решения;
- ✓ Прилагане на корективни мерки при необходимост;
- ✓ Оценка на съотношението ресурси – резултати;
- ✓ Оценка на процесите и тяхната прозрачност и обективност;

- ✓ Актуализиране на базата данни в системата за отчетност;
- ✓ Постигане на прозрачност и осведоменост на заинтересованите страни.

В процеса на наблюдение на изпълнението на Стратегията за местно развитие на МИГ Разлог за периода 2016-2023 г. ще се проследяват:

- ✓ Постигането на количествените и стойностни индикатори, заложи на ниво мерки и на ниво Стратегия
- ✓ Резултатите и въздействието от изпълнението на Стратегията – като качествени характеристики;
- ✓ Ефективност на организацията и методите на изпълнение;
- ✓ Адекватност на мерките за осигуряване на информация и публичност.

Информационното осигуряване за целите на мониторинга ще се набавя от документация и данни, свързани с:

- ✓ проведени заседания на управителните органи на МИГ;
- ✓ проведените работни срещи на екипа на МИГ;
- ✓ подготвените и публикувани покани за кандидатстване с проектопредложения;
- ✓ карти за консултирани бенефициенти, вкл. по телефон и електронна поща;
- ✓ проявения интерес към поканите за представяне на проектопредложения;
- ✓ подадените по отделните покани заявления за подпомагане;
- ✓ Доклади/протоколи от мониторинговите посещения по реализацията одобрените и финансирани проекти;
- ✓ Снимки от осъществени посещения на място;
- ✓ Консултирането на одобрените кандидати при подготовката на заявки за плащане до разплащателна агенция и изготвяне на доклади за отчитане на изпълнението;
- ✓ Публикуване и изпращане до РА и МЗХ списък на одобрените и отхвърлените проекти след приключване на работата на Комисията за избор на проекти;
- ✓ Проектни досиета, вкл. копия на сключените договори;
- ✓ Статистически данни за икономическото развитие на отделните сектори в на територията на МИГ, както и социално-икономическите характеристики на територията (източник на данни ще бъде НСИ, анализите на Дирекция “Агростатистика” към МЗХ, включително Системата за земеделска счетоводна информация - СЗСИ);
- ✓ информация от базата данни за селските райони на Дирекция “РСР”.

Наблюдението на изпълнението на Стратегията за местно развитие на МИГ Разлог ще се извършва от служителите на МИГ. Пряко ангажирани в актуализирането на базите данни са експертът по прилагане дейностите на СВОМР и техническият сътрудник. Бенефициентите по Стратегията ще предоставят данни за наблюдение при попълване на заявленията за подпомагане. Отговорен за набирането, обработването и съхраняването на данни ще е Изпълнителният директор на МИГ, който трябва да организира и контролира процеса.

Система за оценка на СМР

Оценката е дейност, която се извършва систематично въз основа на определени стандарти и предварително определени критерии за приложимост, обоснованост, ефективност, ефикасност, въздействие и устойчивост. Критериите могат да имат еднаква или различна за всеки един от тях тежест.

Система за оценка ще съдържа информация за прогреса и изпълнението на проекти, финансирани в рамките на СМР. Тя ще включва параметрите: дата на изпращането на уведомителното писмо до бенефициента за провеждане на проверка на място, заповед за назначаване на двама експерти от МИГ за извършване на проверката, констативен протокол за проведената проверка. Самите проверки могат да бъдат: планирни, внезапни, целеви по определен показател, комплексни по изпълнението; проверка по сигнал.

Мониторингово посещение за проверка на място ще има за всеки подкрепен от СМР проект поне два пъти за периода на реализацията му. Проверката ще се извършва от двама служители на МИГ, определени със Заповед на изпълнителния директор или председателя на УС. За всяка извършена проверка ще се съставя протокол.

Данните от оценката на прилагането на СМР и изпълнението на проектите в рамките на СМР ще станат част от годишните доклади за напредъка, към които се изготвя и представя на УС и ОС Мониторингов доклад.

Система за самооценка. Като публична и широко представена организация в обществена полза, МИГ-Разлог ще прилага текущо процедури посамеоценка. В тези процедури ще бъдат включвани и членове на ОС заради значимата роля, която следва да има местната общност в реализацията на Воденото от общностите местно развитие. МИГ-Разлог ще извършва оценка на работата си по изпълнението на стратегията съгласно напредъка в прилагането на мерките чрез базовите индикатори, както и чрез бюджетните индикатори, индикаторите за продукт/дейност и индикаторите за резултати на СМР. Оценката ще се базира на набраната информация чрез системата за наблюдение.

Самооценка на работата на органите на МИГ и на изпълнителния екип на МИГ при реализация на СМР ще се извършват от екипа на МИГ (вкл. членове на УС), като се привличат активни негови членове за участие. За извършването на оценката ще е отговорен Изпълнителният директор на МИГ.

Извършването на самооценката е на база предварителен график, който е съобразен с графика на дейностите по изпълнение на СМР и с подготовката на ежегодните доклади за напредъка. Процес на самооценка ще бъде прилаган поне един път годишно и резултатите от него ще станат част от годишния доклад за напредъка.

Към процеса на самооценка МИГ ще привлече членовете на МИГ, като се ръководи от принципа за широко участие на заинтересованите страни в него. Могат да бъдат привлечени експерти и от други МИГ за въвеждане на партньорски елемент в проверката. За целите на самооценката ще бъде използвана система от инструменти: анализ на данни, интервю, проучване, мозъчна атака, фокус групи, добри практики, опит на други МИГ.

Процесът на самооценка на МИГ Разлог ще преминава през следните етапи: идентифициране на необходимостта, вземане на решение, планиране на теми и въпроси, набиране на данни, анализ на данни, изготвяне на заключения, при необходимост се предприемат корективни действия. Съобразно резултатите от оценката и изведените препоръки, при необходимост се извършват задължителните за това административни процедури. Резултатите от самооценката се включват в годишните доклади за изпълнението на СМР.

Оценка на рисковете. При реализирането на мониторинга и оценката е възможно да възникнат пречки пред наблюдението, оценяването и събирането на данни. Трябва да бъде извършена оценка на рисковете - те следва да бъдат предварително прогнозирани и да бъдат

набелязани стъпки за предотвратяването им.

Възможните рискове при набирането на данни, наблюдението и оценката са: неспазване на доброволно поетите ангажименти за предоставяне на информация от страна на бенефициентите, поради недостатъчна информираност; опорочаване на проверките на място поради неясно разписани или неспазени процедурни изисквания; липса на обективност при извършване на самооценката.

За да бъде предотвратена появата на тези пречки, е необходимо внимателно да бъдат планирани сроковете за актуализирането и поддържането на информационните бази данни, ясно и адекватно да бъдат разписани работещи процедури, да бъдат спазвани заложените срокове, да бъдат предприемани мерки за повишаване информираността на бенефициентите; да бъдат привлечени активни членове на МИГ за участие в процесите на мониторинг, оценка и самооценка, при спазване на изискването за недопускане на конфликт на интереси.

При спазване на процедурите, внимателно планиране, разпределение на задачите и придържане към планираните срокове сериозни пречки пред наблюдението и набирането на данни не би следвало да възникват.

Екипната работа на служителите на МИГ и взаимодействието между изпълнителния екип на МИГ и останалите негови органи ще е предпоставка за своевременно планиране и спазване на сроковете в графици и планове.

Отговорността на работещите в МИГ ще е гаранция за спазване на изискванията на УО на ПРСР и сроковете по договора.

Прозрачността и отвореността към бенефициентите, както и работата по оказване на подкрепа при тяхното кандидатстване и впоследствие - при изпълнението на финансираните проекти ще е гаранция за получаване на необходимата информация за попълване на информационната Данни на МИГ.

Уредбата за управлението и мониторинга на изпълнението на СМР, оценяването на прогреса в изпълнението на СМР и самооценката ще позволят навременно прогнозиране и намиране на решение при евентуално възникване на бъдещи пречки, така че да бъде осигурено безпрепятствено постигане на целите на СМР.

При добро целеполагане и екипна работа ще могат да се преодоляват евентуално възникналите форсмажорни обстоятелства, а при възникване на закъснения - те ще могат да се наваксват, без да се нарушават сроковете по изпълнение на договора.

9. Индикатори за мониторинг и оценка:

9.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР, включително брой създадени работни места:

Индикаторите, които са свързани с отчитане цялостното прилагане на Стратегията за водено от общността местно развитие на МИГ Разлог са както следва:

№	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на информация
1	Общ брой проекти, финансирани по СМР	брой	35	Данни и отчети на МИГ
1.1.	В т.ч. брой проекти, включващи иновации	брой	12	Данни и отчети на МИГ
1.2.	В т.ч. брой проекти, насочени към уязвими и малцинствени групи	брой	4	Данни и отчети на МИГ
2	Общ брой бенефициенти, подпомогнати по СМР	брой	33	Данни и отчети на МИГ
2.1.	В т.ч. брой бенефициенти от уязвими малцинствени групи	брой	2	Данни и отчети на МИГ
3	Общ обем на инвестициите (публичен и собствен принос/съфинансиране)	лева	3 600 000	Данни и отчети на МИГ
3.1.	В т.ч. Общ обем на инвестициите (само публичен принос)	лева	2 933 000	Данни и отчети на МИГ
4	Проекти на земеделски стопанства в чувствителни сектори	брой	2	Данни и отчети на МИГ
5	Подкрепени проекти за интегриран туризъм	брой	7	Данни и отчети на МИГ
6	Проекти реализирани извън общинския център - в селата	брой	2	Данни и отчети на МИГ
7	Брой проекти на частни бенефициенти	брой	19	Данни и отчети на МИГ
8	Брой проекти на публични бенефициенти	брой	16	Данни и отчети на МИГ
9	Създадени работни места	брой	39	Отчети на бенефициенти, данни на МИГ
10	Млади хора до 40 г. успешно реализирали проекти по СМР	брой	2	Данни и отчети на МИГ
11	Население от територията, което се ползва от подобрени услуги	брой	16000	Данни МИГ, проучвания на територията
12	Представители на уязвими групи, които се ползват от подобрени услуги	брой	1000	Данни МИГ, проучвания на територията
12.1	В т.ч. представители на малцинствени групи /роми/	брой	500	Данни МИГ, проучвания на територията

9.2. Индикатори по мерки:

Индикаторите по мерки са както следва:

МЯРКА 4.1. ИНВЕСТИЦИИ В ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА

№	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на информация
1	Проекти, финансирани по мярката	Брой	4	Данни и отчети на МИГ
2	Бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	4	Данни и отчети на МИГ
3	Общ обем на инвестициите - публичен принос	лева	234 700	Данни и отчети на МИГ
4	Проекти на земеделски стопанства в чувствителни сектори	брой	2	Данни и отчети на МИГ
5	Проекти на млади фермери, подкрепени по мярката	брой	2	Данни и отчети на МИГ
6	Проекти въвеждащи иновации в земеделски стопанства	брой	2	Данни и отчети на МИГ
7	Стопанства прилагащи биологично земеделие	брой	1	Данни и отчети на МИГ
8	Създадени нови работни места	брой	5	Данни и отчети на МИГ

**МЯРКА 4.2. ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/
МАРКЕТИНГ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ**

№	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на информация
1	Проекти, финансирани по мярката	брой	3	Данни и отчети на МИГ
2	Бенефициенти, подпомогнати по мярката	брой	3	Данни и отчети на МИГ
3	Общ обем на инвестициите – публичен принос	лева	234 700	Данни и отчети на МИГ
4	Проекти за преработка на продукти, произвеждани на територията на МИГ	брой	1	Данни и отчети на МИГ
5	Предприятия, въвели нови продукти, или иновативни процеси и технологии	брой	2	Данни и отчети на МИГ
6	Създадени работни места	брой	4	Данни и отчети на МИГ

МЯРКА 6.4. ИНВЕСТИЦИИ В ПОДКРЕПА НА НЕЗЕМЕДЕЛСКИ ДЕЙНОСТИ

№	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на информация
1	Проекти, финансирани по мярката	брой	10	Данни и отчети на МИГ
2	Бенефициенти, подпомогнати по мярката	брой	10	Данни и отчети на МИГ
3	Общ обем на инвестициите	лева	1 437 500	Данни и отчети на МИГ
4	Създадени нови производства, услуги, дейности на територията	брой	3	Данни и отчети на МИГ
5	Създадени работни места	брой	26	Данни и отчети на МИГ
6	Проекти за инвестиции в производствени дейности	брой	5	Данни и отчети на МИГ
7	Проекти, включващи иновации	брой	4	Данни и отчети на МИГ
8	Проекти на бенефициент от уязвима/малцинствена група	брой	1	Данни и отчети на МИГ

**МЯРКА 7.2. ИНВЕСТИЦИИ В СЪЗДАВАНЕТО, ПОДОБРЯВАНЕТО ИЛИ
РАЗШИРЯВАНЕТО НА ВСИЧКИ ВИДОВЕ
МАЛКА ПО МАЩАБИ ИНФРАСТРУКТУРА**

№	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на информация
1	Проекти, финансирани по мярката	брой	5	Данни и отчети на МИГ
2	Общ обем на инвестициите-публичен принос	лева	195 500	Данни и отчети на МИГ
3	Проекти, реализирани в селата	брой	2	Данни и отчети на МИГ
4	Население на територията на МИГ, което се ползва от подобрените услуги	брой	16 000	Данни и отчети на МИГ
5	Проекти, предоставящи услуги или инфраструктура за уязвими групи, в т.ч. малцинства	брой	2	Данни и отчети на МИГ

**МЯРКА 7.5. ИНВЕСТИЦИИ ЗА ПУБЛИЧНО ПОЛЗВАНЕ
В ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ОТДИХ, ТУРИСТИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА**

№	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на информация
1	Проекти, финансирани по мярката	брой	3	Данни и отчети на МИГ
2	Общ обем на инвестициите	лева	117 350	Данни и отчети на МИГ
3	Иновативни проекти	брой	1	Данни и отчети на МИГ
4	Проекти за насърчаването на изкуство и занаяти във връзка с туризма	брой	1	Данни и отчети на МИГ
5.	Проект за информационна обезпеченост на туризма/туристическото предлагане на територията на община Разлог	брой	1	Данни и отчети на МИГ

**МЯРКА 8.6. ИНВЕСТИЦИИ В ТЕХНОЛОГИИ ЗА ЛЕСОВЪДСТВО И В
ПРЕРАБОТКАТА, МОБИЛИЗИРАНЕТО И ТЪРГОВИЯТА НА ГОРСКИ ПРОДУКТИ**

№	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на информация
1	Проекти, финансирани по мярката	брой	2	Данни и отчети на МИГ
2	Общ обем на инвестициите – публичен принос	лева	146 700	Данни и отчети на МИГ
3	Проекти, свързани с подобряване на технологичните процеси и/или иновации	брой	1	Данни и отчети на МИГ
4	Създадени работни места	брой	4	Данни и отчети на МИГ

**МЯРКА 19.2.323 „РАЗВИТИЕ И ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ
НА ТЕРИТОРИАЛНАТА ИДЕНТИЧНОСТ“**

№	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Източник на информация
1	Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	8	Данни и отчети на МИГ
2	Проекти, реализирани от една организация	брой	7	Данни и отчети на МИГ
3	Проекти, реализирани от организации в партньорство	брой	1	Данни и отчети на МИГ
4	Проекти, съхраняващи и популяризиращи културно наследство	брой	2	Данни и отчети на МИГ
5	Проекти, насочени към опазване на местните природните ресурси	брой	2	Данни и отчети на МИГ
6	Проекти обединяващи различни елементи на териториалната идентичност по иновативен начин	брой	1	Данни и отчети на МИГ
7	Проекти с участие на представители на уязвими групи, в т.ч. малцинства	брой	1	Данни и отчети на МИГ
8	Общ обем на разходите в полза на целевите групи и в обществена полза – публичен принос	лева	567200	Отчет на проекта

10. Съответствие с хоризонталните политики на ЕС:

10.1. Равенство между половете и липса на дискриминация:

<i>- прилагане на принципа на равенство между половете;</i>	Принципът на равенство между половете, определян като желано равенство между двата пола във всички сфери на живота, вкл. наемането на работа, образованието и социалните права, бе приложен по време на подготовката на СМР на МИГ Разлог. В прилагането на всички подмерки на СМР е залегнат и ще бъде съблюдаван хоризонталният принцип на равенство на половете. В условията на прилагането на всички подмерки на СМР, при подбор на участници в дейностите по проектите, както и при разкриването на работни места ще залегне и ще бъде съблюдаван принципът на равенство на половете.
<i>- допринасяне за утвърждаване на принципа на равните възможности;</i>	Принципът на равните възможности предполага изграждането на система от специални мерки, които целят да компенсират изоставането, базирано на произход, възраст или друга характеристика, която може да доведе до третирането на личността несправедливо. За спазването на хоризонталния принцип ще гарантират следните механизми: предоставяне на информация във формулярите за кандидатстване, оценка, мониторинг по време на изпълнение на проектите, вкл. спазване на законодателството за трудова заетост.
<i>- създаване на условия за превенция на дискриминацията.</i>	Съгласно Регламент 1303/2013г., чл.34, т.3, б „б“ МИГ Разлог определя недискриминационна и прозрачна процедура за подбор и обективни критерии за подбор на операции, които избягват конфликта на интереси, които гарантират, че поне 50 % от гласовете при решения за подбор са дадени от партньори, които не са публични органи, и предвиждат възможност за подбор чрез писмена процедура. Принципът на превенцията на дискриминация бе приложен по време на подготовката на СМР на МИГ Разлог. В условията на прилагането на всички подмерки на СМР, при подбор на участници в дейностите по проектите, както и при разкриването на работни места ще залегне и ще бъде съблюдаван хоризонталният принцип на превенция на дискриминация.

10.2. Устойчиво развитие (защита на околната среда):

В подготовката на СМР на Разлог е приложен принципът на устойчивото развитие, който следва да гарантира постигането на целите на сегашните поколения без нанасяне на щети и рискове за следващите поколения, свеждане до минимум на неблагоприятните ефекти от човешката дейност и използване на природните ресурси по начин, който гарантира тяхното последващо самовъзстановяване. Всеки проект преминава съответната процедура по екологичното законодателство в РИОСВ-Благоевград. Ще се стимулира разработването на проекти, които интегрират принципа за устойчиво развитие и защита на околната среда.

10.3. Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността:

При избора на различни дейности, които да бъдат финансирани чрез стратегията, «МИГ-Разлог» се стреми да подпомага диверсификацията на местната икономика, с акцент върху високотехнологични, иновативни и екологосъобразни производства, които водят до разкриване на разнообразни и привлекателни работни места, които да задържат квалифицираните и образовани младежи от територията и да позволят заетост при по-високи доходи на рискови групи на пазара на труда. Акцент в стратегията е създаването на заетост или предпоставка за заетост и доходи на представители на уязвими и млцинствени групи.

10.4. Съответствие с програмите на Структурните фондове:

Стратегията за ВОМР на МИГ-Разлог е разработена така, че да съответства на:

Национална програма за развитие „България 2020“. Програмата е насочена към осигуряването на балансирано социално-икономическо развитие в България при ускоряване на икономическия растеж и повишаване на жизнения стандарт в дългосрочен аспект. Стратегията за ВОМР адаптира тези цели на нивото на територията на община Разлог.

Националната стратегия за регионално развитие(НСРР) Целите и приоритетите на Стратегията за ВОМР съвпадат с целите на НСРР от гледна точка на значението на малкия и среден бизнес, формирането на устойчиви туристически дейности и подобряването на социалната и техническата инфраструктура при съхраняване на природното и културно наследство.

Стратегията на МИГ Разлог пряко кореспондира с голяма част от съдържанието на стратегическата цел на ОП "Развитие на човешките ресурси", финансирана от ЕСФ, а именно "... да се подобри качеството на живот на хората в България чрез подобряване на човешкия капитал, постигане на високи нива на заетост, повишаване на производителността и засилване на социалното включване".

Връзката между Стратегията на МИГ-Разлог и ОП "Иновации и конкурентоспособност" (финансирана от ЕФРР) е по отношение на технологичното обновление на предприятията, навлизане на иновациите, насърчаване на екологична и по-конкурентоспособна икономика.

Връзката с ОП "Транспорт и транспортна инфраструктура" 2014-2020 е непряка в развитието на пътната инфраструктура по основни национални транспортни оси, една от които преминава през територията на МИГ Разлог.

ОП „Околна среда“ 2014-2020 и СВОМР са съзвучни по два основни стълба: изграждане на по-конкурентоспособна нисковъглеродна икономика, в която ресурсите се използват по ефикасен и устойчив начин; опазване на околната среда, намаляване на емисиите и предотвратяване на загубата на биоразнообразие.

ОП "Региони в растеж" има много допирни точки, доколкото специфичните цели на програмата са: повишаване на качеството на живот, социално включване, и подобряване на екологичната среда, чрез благоустрояване на физическата среда в градовете, подобряване на икономическата активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие, развитие на връзките „град-район“ и подобряване на достъпа до културни ценности, логистичните центрове, местата за рекреация и туризъм, производствените и бизнес зоните в районите. Стратегията е съобразена с Интегрирания план за градско възстановяванеазвитие на град Разлог, подкрепен от ОПРР.

ПРИЛОЖЕНИЯ